ਡਾ. ਅਸ਼ਵਨੀ ਕੁਮਾਰ

ਬਨਾਮ

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ

(2018 ਦਾ ਫੁਟਕਲ ਐਪਲੀਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 2560)

ਵਿੱਚ

(2016 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰ. 738)

05 ਸਤੰਬਰ, 2019

[ਰੰਜਨ ਗੋਗੋਈ, ਸੀ.ਜੇ.ਆਈ., ਦਿਨੇਸ਼ ਮਹੇਸ਼ਵਰੀ ਅਤੇ

ਸੰਜੀਵ ਖੰਨਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਹਿਰਾਸਤੀ ਤਸ਼ੱਦਦ: ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਾਇਰ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ - ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਜਨਰਲ ਅਸੈਂਬਲੀ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਗਏ 'ਤਸ਼ੱਦਦ ਅਤੇ ਹੋਰ ਜ਼ਾਲਮ, ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਜਾਂ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਵਿਵਹਾਰ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ' ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਵਿਧਾਨਿਕ ਢਾਂਚੇ/ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨਾ - ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਬਿਨੈਕਾਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਹਿਰਾਸਤੀ ਤਸ਼ੱਦਦ ਮਨੁੱਖਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮਨੁੱਖੀ ਸਨਮਾਨ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਧਾਰਾ 141, 142 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਗੱਲਬਾਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ - ਆਯੋਜਿਤ: ਇਹ ਸੱਚ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਅਸਧਾਰਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਸੰਸਥਾਗਤ ਕਾਰਨਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਮ ਨਿਯਮ/ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ, ਸਾਰਥਕ ਅਤੇ ਘੋਰ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਜ਼ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਛਾੜਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਘਟਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ

ਕਰਨ, ਮੁਹਾਰਤ ਦੀ ਘਾਟ ਅਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਦੋਸ਼ ਜਾਂ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੰਬੰਧੀ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲੀ ਅਪੀਲ 'ਚਮਕਦਾਰ ਲਾਈਨ' ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਕਿ ਸਵੈ-ਸੰਜਮ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਕਿੱਥੇ ਅਤੇ ਕਦੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਉਹ ਸਵਾਲ ਅਤੇ ਮੁੱਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਦੁਬਿਧਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਬਹਿਸ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਕਰਦੇ ਹਨ - ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਬਹੁਤ ਸਾਵਧਾਨੀ ਅਤੇ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਦੋਂ ਨਹੀਂ ਜਦੋਂ ਮਾਮਲਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਬਹਿਸ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇ। ਜਾਂ ਸੰਸਦ - ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਲਈ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦਖਲ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਮਲਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਰਗਰਮ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ - ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਿਸ਼ਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ - ਜਦੋਂ ਮਾਮਲਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ ਕਰੇਗਾ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਭੂਮਿਕਾ - ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ - ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ - ਆਰਟਸ.21, 32, ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ੧੪੧, ੧੪੨॥

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਇੰਪਲਾਈਜ਼ ਵੈਲਫੇਅਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਹੋਰ (1989) 4 SCC 187: [1989] 3 SCR 488; ਵੀ.ਕੇ. ਨਸਵਾ ਬਨਾਮ ਗ੍ਰਹਿ ਸਕੱਤਰ, ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਹੋਰ (2012) 2 SCC 542 : [2012] 2 SCR 912; ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸਤਪਾਲ ਸੈਣੀ (2017) 11 SCC 42 : [2017] 1 SCR 658 – 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ।

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਅਦਰ ਬਨਾਮ ਅਜ਼ਾਦੀ ਬਚਾਓ ਅੰਦੋਲਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (2004) 10 SCC 1 : [2003] 4 Suppl. SCR 222; ਰੋਜ਼ੀਲਿਨ ਜਾਰਜ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼ (1994) 2 SCC 80 : [1993] 3 Suppl. SCR 141; ਸਾਕਸ਼ੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼ (2004) 5 SCC 518 : [2004] 2 Suppl. SCR 723; ਪੀ.ਬੀ. ਸਾਮੰਤ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼ ਏਆਈਆਰ 1994 ਬੋਮ 323; ਸ਼ੀਲਾ ਬਰਸੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (1983) 2 SCC 96 : [1983] 2 SCR 337; ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸ਼ਿਆਮਸੁੰਦਰ ਤ੍ਰਿਵੇਦੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (1995) 4 SCC 262 : [1995] 1 Suppl. SCR 44; ਨੀਲਾਬਤੀ ਬੇਹਰਾ (ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ) ਉਰਫ਼ ਲਲਿਤਾ ਬਹੇਰਾ (ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਲੀਗਲ ਏਡ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ) ਬਨਾਮ ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (1993) 2 SCC 746 : [1993] 2 SCR 581; ਪ੍ਰਿਥੀਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (2012) 1 SCC 10 : [2012] 14 SCR 862; ਐਸ. ਨੰਬੀ ਨਾਰਾਇਣਨ ਬਨਾਮ ਸਿਬੀ ਮੈਥਿਊਜ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ (2018) 10 SCC 804 : [2018] 12 SCR 51 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਰੇਜੀਨਾ (ਕੰਟਰੀਸਾਈਡ ਅਲਾਇੰਸ) ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਅਤੇ ਹੋਰ (2008) 1 AC 719 - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ: ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ - ਭਾਰਤ ਦਾ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਹੈ ਜੋ ਸਰਵਉੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਤਿੰਨ ਵਿੰਗਾਂ - ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ, ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡਦਾ ਹੈ - ਇਹ ਵੰਡ ਸੀਮਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਹਨ। ਤਿੰਨ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਕਾਰਜਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਦੂਜੇ ਵਿੰਗ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ - ਤਿੰਨਾਂ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੰਡ ਦਾ ਆਦਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਨਹੀਂ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤਿਕੋਣ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਕਾਰਜ - ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਵਾਲੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਸੰਭਾਵੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਹਰੇਕ ਸ਼ਾਖਾ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਕਾਰਜਾਂ ਅਤੇ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ - ਆਧੁਨਿਕ ਸਿਧਾਂਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ

ਵੱਖਰਾ ਹੋਣਾ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤਿੰਨੇ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਆਪਸੀ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਤਾਲਮੇਲ ਵਾਲੇ ਸੰਸਥਾਗਤ ਯਤਨਾਂ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਕੇ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਕਿਰਤ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਲਾਭਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਿੰਨਾਂ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਵੱਖਰੀਆਂ ਅਤੇ ਵੱਖਰੀਆਂ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ - ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਘੁਸਪੈਠ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ - ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਕੇ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਢਾਂਚਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਆਪਣੀ ਸੰਸਥਾਗਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। .

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ: ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜ - ਆਯੋਜਤ: ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਇੱਕ ਚੁਣੀ ਹੋਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜਮਹੂਰੀ ਅਕਾਂਖਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ - ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਇੱਕ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ - ਇਹ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ। ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੋਟਰ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕ - ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ: ਆਰਟਸ.73 ਅਤੇ 162 - ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜ - ਆਯੋਜਿਤ: ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਨੀਤੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਕਰਨ ਦੀ ਮੁੱਖ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ - ਆਰਟਸ ਦੇ 73 ਅਤੇ 162 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ, ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ/ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਯੋਗ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਵਾਸ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕੇਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ -

ਵਿਧਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਡੈਲੀਗੇਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੂਜੇ ਪੜਾਅ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ 'ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਉਹਨਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕੋਲ ਨੀਤੀਆਂ, ਯੋਜਨਾਵਾਂ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਆਦਿ, ਜੋ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਸਹਿ-ਵਿਆਪਕ ਹੈ - ਉਸੇ ਸਮੇਂ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਪ੍ਰਤੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦਾ ਆਨੰਦ ਨਹੀਂ ਮਾਣਦੀ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ/ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਪਰਸਪਰ ਨਿਰਭਰਤਾ, ਆਪਸੀ ਤਾਲਮੇਲ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਮਾਨਤਾ ਵੀ ਹੈ - ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ, ਇਸ ਲਈ, ਬਹੁ-ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਕਹਿਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ: ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ - ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਜੱਜ ਕਿਸੇ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਕਹੀਏ ਤਾਂ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਵੀ ਨਹੀਂ - ਜੱਜ ਜਵਾਬਦੇਹ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਵੋਟਰਾਂ ਲਈ ਹਨ - ਇਹ ਆਜ਼ਾਦੀ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੱਜ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸਰਵਉੱਚਤਾ ਦੀ ਰਾਖੀ ਕਰਨ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਦਬਾਅ ਅਤੇ ਪੱਖ ਤੋਂ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਇਕਸਾਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ - ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਦੁਭਾਸ਼ੀਏ, ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਅਤੇ ਰੱਖਿਅਕ ਵਜੋਂ, ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਜਾਂਚ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਰੋਕਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਲਟ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ - ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਵਿਸਥਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਫਿਰ ਵੀ, ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਤੇ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਖੇਤਰ ਦਾ ਘੇਰਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਅਤੇ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਨਾ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਬੁੱਧੀ ਦੀ ਨਹੀਂ। ਵਿਧਾਨਿਕ ਮਾਪ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਸਾਪੇਖਿਕ

ਗੁਣ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ - ਨਾ ਹੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ, ਸਲਾਹ ਦੇਣ ਜਾਂ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਪਾਲਿਕਾ ਜਾਂ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਆਪਣੀਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾ ਕਰੇ। ਹਾਲਾਤ.

ਸਿਧਾਂਤ/ਸਿਧਾਂਤ: ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ - ਇਹ ਸਿਧਾਂਤ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬੇਅਸਰ ਅਤੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕੋਲ ਅਜੇ ਵੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਵਿਧਾਨਕ ਯੋਗਤਾ ਹੈ ਜੋ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨਿਰਣਾ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਕੇ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਉਸ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਦਲਾਵ ਕਰਕੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਧਾਰ ਨੂੰ ਖੋਹਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ - ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਸਾਰੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਚੈਕ ਅਤੇ ਬੈਲੇਂਸ ਫੰਕਸ਼ਨ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਹਰੇਕ ਵਿੰਗ ਨੂੰ ਉਸ ਵੱਡੀ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਚੇਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਸੰਸਥਾਗਤ ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਸਦਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ - ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ - ਨਿਰਣਾ/ਆਰਡਰ - ਵਿਧਾਨ।

ਪਰਮ ਪਵਿੱਤਰ ਕੇਸ਼ਵਾਨੰਦ ਭਾਰਤੀ ਸ਼੍ਰੀਪਦਗਲਵਾਰੂ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (1973) 4 SCC 225 : [1973] 0 Suppl. SCR 1; ਰਾਜਸਥਾਨ ਸਟੇਟ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼ (1977) 3 SCC 592 : [1978] 1 SCR 1; ਆਈ.ਆਰ. LRs ਦੁਆਰਾ ਕੋਏਲਹੋ (ਮ੍ਰਿਤਕ) v. ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ (2007) 2 SCC 1 : [2007] 1 SCR 706; ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲਾ ਰਾਜ (2014) 12 SCC 696 : [2014] 12 SCR 875 - ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ

ਬਿਨੋਏ ਵਿਸ਼ਵਮ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼ (2017) 7 SCC 59 : [2017] 7 SCR 1; ਕਲਪਨਾ ਮਹਿਤਾ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼ (2018) 7 SCC 1 : [2018] 4 SCR 1 – 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ

ਸਿਧਾਂਤ/ਸਿਧਾਂਤ: ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ - ਇਕ ਪਾਸੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਨਿਰਣੇ ਵਿਚ ਅੰਤਰ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ - ਨਿਰਣਾਇਕ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਕਸਰ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਸ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਅਨੁਛੇਦ 14, 19 ਅਤੇ 21 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਜਾਂ ਕਾਰਜ ਨਹੀਂ ਹਨ - ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਖੁਦ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਾਪਦੰਡ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੌਂਪਦੀ ਹੈ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਵਜੋਂ ਅਕਸਰ ਬੋਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ, ਭਾਵੇਂ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕੁਝ ਹੱਦਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣਾ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਤੱਤ ਹੈ ਇੱਕ ਜੱਜ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ, ਜੇਕਰ ਅਟੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਇੱਕ ਜੱਜ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ - ਇਸ ਲਈ ਇੱਕ ਜੱਜ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, ਉਹ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸਮੇਤ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਅਜਿਹੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ - ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ 'ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਕਾਨੂੰਨ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ - ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ - ਜੱਜ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ.

ਆਇਲੀਨ ਕਾਵਨਾਘ ਦੁਆਰਾ 'ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਭਾਜਨ' - ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਵਿਧਾਨ: ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ/ਕਰਜ਼ - ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ - ਹੋਲਡ: ਵਿਧਾਨ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੌਜੂਦ ਵਿਕਲਪਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਰਾਜਨੀਤਿਕ, ਨੈਤਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਮੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜਿਆਂ 'ਤੇ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਦੀ ਚੋਣ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ - ਇਹ ਇੱਕ ਹੈ ਵਿਭਿੰਨ ਅਤੇ ਵਿਕਲਪਕ ਮੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ/ਅਰਥ ਦੇਣ ਲਈ ਅਭਿਆਸ ਨੂੰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਅਤੇ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਣਾ ਕਿ ਇਹ ਕਈ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਸੰਸਥਾਗਤ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਅਤੇ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ

ਲਈ ਦੂਜੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਤੋਂ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰੇ - ਵਿਧਾਨ, ਇੱਕ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ, ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੇ ਹਨ - ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਰੋਤ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - ਜੱਜ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਛਾਣੇ ਗਏ ਪਿਛੋਕੜ ਦੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ - ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਜੱਜਾਂ ਕੋਲ ਇਹ ਸਪੈਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿੰਨਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ - ਇਸ ਵਿੱਚ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਉਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ - ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਫਿਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਆਖਿਆ ਜਾਂ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਕਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ: ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਤਮਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਰਕ ਤੱਤਾਂ ਤੋਂ ਤਾਕਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਨਿਆਂਇਕ ਸੰਜਮ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਕਤੀ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੀਆਂ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੀਆਂ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਨੂੰਨ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੀਆਂ ਜੋ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਲਈ ਹੈ।

ਡੀ.ਕੇ. ਬਸੂ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ (1997) 1 SCC 416 : [1996] 10 Suppl. SCR 284; ਸੁਨੀਲ ਬੱਤਰਾ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (1978) 4 SCC 494 : 1979 (1) SCR 392; ਫ੍ਰਾਂਸਿਸ ਕੋਰਲੀ ਮੁਲਿਨ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ, ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ (1981) 1 SCC 608 : 1981 (2) SCR 516; ਕੇ.ਐਸ. ਪੁੱਟਾਸਵਾਮੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼ (2017) 10 SCC 1 : [2017] 10 SCR 569; ਰੋਮਿਲਾ ਥਾਪਰ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼ (2018) 10 SCC 753 :

[2018] 11 SCR 951; ਤਹਿਸੀਨ ਐਸ. ਪੂਨਾਵਾਲਾ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼ (2018) 9 SCC 501 : [2018] 9 SCR 291; ਵਿਸਾਕਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (1997) 6 SCC 241 : [1997] 3 Suppl. SCR 404; ਵਿਨੀਤ ਨਰਾਇਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਹੋਰ (1998) 1 SCC 226 : [1997] 6 Suppl. SCR 595; ਜਨਤਕ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦਾ ਵਿਨਾਸ਼, RE ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ (2009) 5 SCC 212; ਲਕਸ਼ਮੀ ਕਾਂਤ ਪਾਂਡੇ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (1984) 2 SCC 244; ਰਾਜ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸੰਪਤ ਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ (1985) 1 SCC 317; ਕੇ. ਵੀਰਾਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼ (1991) 3 SCC 655:; ਦਿੱਲੀ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਸਰਵਿਸ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ, ਤੀਸ ਹਜ਼ਾਰੀ ਕੋਰਟ, ਦਿੱਲੀ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (1991) 4 SCC 406; ਮਹਿੰਦਰ ਚਾਵਲਾ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼ (2018) ਐਸਸੀਸੀ ਔਨਲਾਈਨ 2679; ਸ਼੍ਰੀ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਕਾਟਨ ਮਿੱਲਜ਼ ਲਿਮਟਿਡ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਬ੍ਰੋਚ ਬੋਰੋ ਮਿਉਂਸਪੈਲਿਟੀ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼ (1969) 2 SCC 283: [1970] 1 SCR 388; ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਵੀ. ਸ੍ਰੀਹਰਨ ਉਰਫ਼ ਮੁਰੂਗਨ ਅਤੇ ਹੋਰ (2016) 7 SCC 1 : [2015] 14 SCR 613; ਪੀ. ਰਾਮਚੰਦਰ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ (2002) 4 SCC 578; ਭੀਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ (2010) 5 SCC 538 : [2010] 6 SCR 218; ਮਨੋਜ ਨਰੂਲਾ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ (2014) 9 SCC 1: [2014] 9 SCR 965; ਗੌਂਡਾ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਅਤੇ ਹੋਰ (2010) 10 SCC 715 : [2010] 12 SCR 996; ਆਮ ਕਾਰਨ: ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸੋਸਾਇਟੀ ਬਨਾਮ. ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ (2017) 7 SCC 158 : [2017] 3 SCR 291 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ

[1996] 10 Suppl. SCR 284	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 4

[1979] 1 SCR 392	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 4
[1981] 2 SCR 516	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 4
[2017] 10 SCR 569	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 4
[2018] 11 SCR 951	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 4
[2018] 9 SCR 291	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 4
[1997] 3 Suppl. SCR 404	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 4
[1997] 6 Suppl. SCR 595	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 4
(2009) 5 SCC 212	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 4
(1984) 2 SCC 244	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 4
(1985) 1 SCC 317	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 4
(1991) 3 SCC 655	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 4
(1991) 4 SCC 406	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 4
(2018) SCC Online 2679	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 4
[1973] 0 Suppl. SCR 1	ਦਾ ਅਨੁਸਰਣ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 14
[1978] 1 SCR 1	ਦਾ ਅਨੁਸਰਣ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 14
[2007] 1 SCR 706	ਦਾ ਅਨੁਸਰਣ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 14
[2014] 12 SCR 875	ਦਾ ਅਨੁਸਰਣ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 14
[1970] 1 SCR 388	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 14
[2017] 7 SCR 1	‘ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 15
[2018] 4 SCR 1	‘ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 16
[2015] 14 SCR 613	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 21
(2002) 4 SCC 578	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 22
[2010] 6 SCR 218	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 24
[1989] 3 SCR 488	‘ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 28
[2012] 2 SCR 912	‘ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 29
[2017] 1 SCR 658	‘ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ	ਪੈਰਾ 30

[2014] 9 SCR 965	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 30
[2010] 12 SCR 996	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 30
[2017] 3 SCR 291	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 31
[2003] 4 Suppl. SCR 222	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 34
[1993] 3 Suppl. SCR 141	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 34
[2004] 2 Suppl. SCR 723	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 34
AIR 1994 Bom 323	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 34
[1983] 2 SCR 337	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 35
[1993] 2 SCR 581	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 36
[1995] 1 Suppl. SCR 44	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 36
[2018] 12 SCR 51	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 39
[2012] 14 SCR 862	ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ	ਪੈਰਾ 40

ਸਿਵਲ ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2018 ਦੀ ਫੁਟਕਲ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰ. 2560। 2016 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰ. 738

ਮਿਸਟਰ ਕੋਲਿਨ ਗੋਂਸਾਲਵੇਸ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡ. (AC)

ਕੇ.ਕੇ.ਵੇਣੂਗੋਪਾਲ, ਏ.ਜੀ., ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਮਾਧਵੀ ਦੀਵਾਨ, ASG, Ms. ਦੀਵੀਆ ਬੈਂਗ, ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਰੌਸ਼ਨ ਤਾਰਾ ਜਸਵਾਲ, ਸ. ਤਨੁਸ਼੍ਰੀ ਨਿਗਮ, ਆਰ. ਬਾਲਾਸੁਬਰਾਮਨੀਅਨ, ਮਿਸ. ਸ਼ਰਧਾ ਦੇਸ਼ਮੁਖ, ਬੀ.ਵੀ. ਬਲਰਾਮ ਦਾਸ, ਸਿਧੇਸ਼ ਕੋਤਵਾਲ, ਕੁ. ਬੰਸੁਰੀ ਸਵਰਾਜ, ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼੍ਰੇਆ ਭਟਨਾਗਰ, ਰਘੁਨਾਥ ਸੇਤੂਪਤੀ, ਗਗਨ ਨਾਰੰਗ, ਮਿਸ. ਅਰਸ਼ੀਆ ਘੋਸ਼, ਸ. ਆਸਥਾ ਸ਼ਰਮਾ, ਸ. ਸ਼ੋਭਾ ਗੁਪਤਾ, ਸੌਰਵ ਰਾਏ, ਕੁ. ਸਵਰੂਪਮਾ ਚਤੁਰਵੇਦੀ, ਅਨੂਪ ਕੰਧਾਰੀ, ਨਿਸ਼ਾਂਤ ਆਰ. ਕਟਨੇਸ਼ਵਰਕਰ, ਵੀ.ਐਨ. ਰਘੁਪਤੀ, ਸਿਬੋ ਸੰਕਰ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਨਿਰੰਜਨ ਸਾਹੂ, ਲੀਸ਼ਾਂਗਥੇਮ ਰੋਸ਼ਮਨੀ ਖ., ਮਿਸ. ਅਨੁਪਮਾ ਨੰਗੋਮ, ਸ੍ਰੀਮਤੀ. ਮਾਈਬਾਮ ਬਬੀਨਾ, ਐਮ. ਯੋਗੇਸ਼ ਕੰਨਾ, ਐਸ. ਪਾਰਥਾ ਸਾਰਥੀ, ਐਸ. ਰਾਜਾ ਰਾਜੇਸ਼ਵਰਨ, ਸ਼ੁਵੋਦੀਪ

ਰਾਏ, ਕਬੀਰ ਸ਼ੰਕਰ ਬੋਸ, ਰਿਜੁਕ ਸਰਕਾਰ, ਕੇ.ਵੀ. ਜਗਦੀਸ਼ਵਰਨ, ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਜੀ. ਇੰਦਰਾ, ਸੁਹਾਨ ਮੁਖਰਜੀ, ਮਿਸ. ਆਸਥਾ ਸ਼ਰਮਾ, ਅਮਿਤ ਵਰਮਾ, ਕੁ. ਡਿੰਪਲ ਨਾਗਪਾਲ (ਮੈਸਰਜ਼ PLR ਚੈਂਬਰਜ਼ ਐਂਡ ਕੰਪਨੀ ਲਈ), ਐਮ. ਸ਼ੋਏਬ ਆਲਮ, ਉੱਜਵਲ ਸਿੰਘ, ਗੌਤਮ ਪ੍ਰਭਾਕਰ, ਮੋਜਾਹਿਦ ਕਰੀਮ ਖਾਨ, ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਕੇ.ਇਨਾਤੋਲੀ ਸੇਮਾ, ਅਮਿਤ ਕੁਮਾਰ ਸਿੰਘ, ਕੁ. ਅਰੁਣਾ ਮਾਥੁਰ, ਅਵਨੀਸ਼ ਅਰਪੁਥਮ, ਕੁ. ਅਨੁਰਾਧਾ ਅਰਪੁਥਮ, ਸ੍ਰੀਮਤੀ ਗੀਤਾਂਜਲੀ, ਜੀ. ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਜਿਸ਼ਨੂ ਐਮ.ਐਲ., ਸ੍ਰੀਮਤੀ. ਪ੍ਰਿਅੰਕਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਸ੍ਰੀਮਤੀ. ਬੀਨਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼, ਵੀ.ਜੀ. ਪ੍ਰਗਾਸਮ, ਐਸ. ਪ੍ਰਬੂ ਰਾਮਸੁਬਰਾਮਨੀਅਨ, ਐਸ. ਮਨੂਰਾਜ, ਐਡਵ. ਦਿਖਾਈ ਦੇਣ ਵਾਲੀਆਂ ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ।

ਡਾ. ਅਸ਼ਵਨੀ ਕੁਮਾਰ - ਬਿਨੈਕਾਰ-ਇਨ-ਪਰਸਨ।

ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਸੰਜੀਵ ਖੰਨਾ, ਜੇ.

1. ਇਹ ਆਰਡਰ ਡਾ. ਅਸ਼ਵਨੀ ਕੁਮਾਰ, ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਨੈਕਾਰ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਅਤੇ ਸਾਬਕਾ ਕਾਨੂੰਨ ਮੰਤਰੀ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਮੈਂਬਰ ਹੈ, ਦੁਆਰਾ ਦਾਇਰ 2018 ਦੀ ਫੁਟਕਲ ਅਰਜ਼ੀ ਨੰਬਰ 2560 ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰੇਗਾ, ਹੇਠ ਲਿਖੀ ਰਾਹਤ ਲਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ:

“ਉਪਰੋਕਤ ਪਰਿਸਰ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਤਿਕਾਰ ਸਹਿਤ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਨਯੋਗ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸਟੈਂਡ ਅਕਤੂਬਰ 2017 ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਨਯੋਗ ਅਦਾਲਤ, ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਦੀ ਚੋਣ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ, ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਅਨਿੱਖੜਵੇਂ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ,

ਲਗਭਗ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਰਟੀਕਲ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮਾਣ ਨਾਲ, ਇਹ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਹਿਰਾਸਤੀ ਤਸ਼ੱਦਦ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਢੁਕਵਾਂ ਸਟੈਂਡ-ਅਲੋਨ, ਵਿਆਪਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ ਖੁਸ਼ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਨੇ 17 ਜੁਲਾਈ 2018 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਰਾਹੀਂ ਭੀੜ ਹਿੰਸਾ/ਲਿੰਚਿੰਗ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। "

2. ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ 'ਅੱਤਿਆਚਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬੇਰਹਿਮ, ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਜਾਂ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਵਿਰੁੱਧ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ' 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਵਿਧਾਨਿਕ ਢਾਂਚੇ/ਕਾਨੂੰਨ ਲਈ 2016 ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ-ਸਿਰਲੇਖ ਵਾਲੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰ. 738 ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਵਿਵਹਾਰ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ' ("ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ, ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ) ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਮਹਾਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ 10 ਦਸੰਬਰ 1984 ਨੂੰ ਦਸਤਖਤ, ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਅਤੇ ਰਲੇਵੇਂ ਲਈ ਖੋਲ੍ਹਿਆ ਗਿਆ। ਭਾਰਤ ਨੇ 14 ਅਕਤੂਬਰ 1997 ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਸੰਮੇਲਨ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਭਾਰਤ ਨੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ।

3. 2016 ਦੀ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ (ਸਿਵਲ) ਨੰ. 738 ਮਿਤੀ 27 ਨਵੰਬਰ 2017 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ:

“ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਕੇ.ਕੇ. ਵੇਣੂਗੋਪਾਲ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਚਰਚਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕੁਝ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ ਕਰ ਚੁੱਕਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਬਿਆਨ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਲੰਬਿਤ ਰੱਖਣ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੇ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ”

4. ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਕੇਸ ਦੀ ਭਵਿੱਖਬਾਣੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿ ਹਿਰਾਸਤੀ ਤਸ਼ੱਦਦ ਮਨੁੱਖਤਾ ਵਿਰੁੱਧ

ਅਪਰਾਧ ਹੈ ਜੋ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 141 ਅਤੇ ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮਨੁੱਖੀ ਸਨਮਾਨ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਤਰੱਕੀ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ 142, ਇੱਕ ਮੁੱਖ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਵਿਵਾਦਯੋਗ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰ। ਵਿਚ ਡੀ.ਕੇ. ਬਸੂ ਬਨਾਮ ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ 1 ਹਿਰਾਸਤੀ ਤਸ਼ੱਦਦ ਅਤੇ ਹਿੰਸਾ ਨੂੰ ਆਤਮਾ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਜ਼ਖ਼ਮ ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਇੰਨਾ ਦਰਦਨਾਕ ਅਤੇ ਅਧਰੰਗ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਕਿ ਇਹ ਡਰ, ਗੁੱਸਾ, ਨਫ਼ਰਤ ਅਤੇ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਬਦਨਾਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੁਨੀਲ ਬੱਤਰਾ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਅਤੇ ਹੋਰ 2 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੈਦੀਆਂ ਕੋਲ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਯੋਗ ਸੁਤੰਤਰਤਾਵਾਂ ਹਨ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਮੁੱਲ ਘਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਕਦੇ ਵੀ ਨੋਟਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਇਹ ਜੇਲ੍ਹ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਬੇਰਹਿਮੀ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਫ੍ਰਾਂਸਿਸ ਕੋਰਲੀ ਮੁਲਿਨ ਬਨਾਮ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕ, ਕੇਂਦਰੀ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਲੀ ਅਤੇ ਹੋਰ 3 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤਸ਼ੱਦਦ ਅਣਮਨੁੱਖੀ, ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਅਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਸਨਮਾਨ ਲਈ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਹੈ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਪ੍ਰਵੇਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 21 ਦੁਆਰਾ ਮਨਾਹੀ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤਸ਼ੱਦਦ ਜਾਂ ਬੇਰਹਿਮੀ, ਅਣਮਨੁੱਖੀ ਜਾਂ ਅਪਮਾਨਜਨਕ ਸਲੂਕ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੀ। ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੇ ਵਿਸ਼ਵਵਿਆਪੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਪੱਤਰ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 5 ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਇਕਰਾਰਨਾਮੇ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 7 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਹਰ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤਸ਼ੱਦਦ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ, ਕੇ.ਐਸ. ਪੁੱਟਾਸਵਾਮੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਕ ਵਾਰ ਫਿਰ ਮਨੁੱਖੀ ਸਨਮਾਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਹਰ ਮਨੁੱਖ ਦੀ 'ਮਨੁੱਖੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ' ਦੀ ਸ਼ਾਨ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਜੀਵਨ ਵਿੱਚ ਮਨੁੱਖੀ ਸਨਮਾਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸਰੀਰਕ ਜਾਂ ਮਾਨਸਿਕ ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਨਕਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁੱਲਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਲਈ ਦਖਲ ਦੇਵੇਗੀ। ਰੋਮਿਲਾ ਥਾਪਰ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼ 5 ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਹਿਰਾਸਤੀ

ਤਸ਼ੱਦਦ ਅਜੇ ਵੀ ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਹੈ। ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਏਸ਼ੀਅਨ ਸੈਂਟਰ ਫਾਰ ਹਿਊਮਨ ਰਾਈਟਸ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਣਕਾਰੀ ਅਤੇ ਅੰਕੜਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, 1674 ਹਿਰਾਸਤੀ ਮੌਤਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ 1530 ਮੌਤਾਂ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਵਿੱਚ 144 ਮੌਤਾਂ ਸ਼ਾਮਲ ਸਨ। 1 ਅਪ੍ਰੈਲ 2017 ਤੋਂ 28 ਫਰਵਰੀ 2018 ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਹਿਰਾਸਤ। ਭਾਰਤ ਨੇ ਲਗਾਤਾਰ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਫੋਰਮਾਂ 'ਤੇ ਹਿਰਾਸਤੀ ਤਸ਼ੱਦਦ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਨਿਖੇਧੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਹਨ ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇਣ ਤੋਂ ਝਿਜਕ ਰਹੀ ਹੈ, ਜਿਸਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਸੰਕਲਪਿਤ ਹੈ। ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ, ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਅਤੇ ਸਮਝ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ। ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਇੱਕਸੁਰਤਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਨਾਲ ਕਈ ਖਾਤਿਆਂ 'ਤੇ ਘੱਟ ਹੈ, ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਅਤੇ ਸਾਰਥਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇਕੱਲੇ ਇਕੱਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਤੁਰੰਤ ਅਤੇ ਤੁਰੰਤ ਲੋੜ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 51(c) ਅਤੇ 253 ਘਰੇਲੂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨਾਲ ਜੋੜਨ ਦੀ 'ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜ਼ਰੂਰੀ' ਨੂੰ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਜਿਵੇਂ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਟੀਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰੇਗਾ ਜੋ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੰਸਦ ਦੇ ਡੋਮੇਨ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਆਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸੰਭਾਲ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ। ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ, ਅਕਤੂਬਰ 2017 ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਅਤੇ ਮਿਤੀ 2 ਨੂੰ ਸੰਸਦ ਦੀ ਚੋਣ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਅਯੋਗਤਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਇਜ਼ ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ। ਦਸੰਬਰ 2010 ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਕੀਤੇ ਵਾਅਦੇ। ਤਹਿਸੀਨ ਐਸ. ਪੂਨਾਵਾਲਾ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼ 6 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਸ਼ ਵਿੱਚ ਭੀੜ ਹਿੰਸਾ/ਲਿੰਚਿੰਗ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਇੱਕ ਢੁਕਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਰਿਲਾਇੰਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਸਾਕਾ ਅਤੇ

ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ 7, ਵਿਨੀਤ ਨਰਾਇਣ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ. ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ 8, ਜਨਤਕ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਦਾ ਵਿਨਾਸ਼, ਆਰਈ ਬਨਾਮ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ 9 ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਲਕਸ਼ਮੀ ਕਾਂਤ ਪਾਂਡੇ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ 10, ਪੱਛਮੀ ਬੰਗਾਲ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸੰਪਤ ਲਾਲ ਅਤੇ ਹੋਰ 11, ਕੇ. ਵੀਰਾਸਵਾਮੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਹੋਰ 12 ਅਤੇ ਦਿੱਲੀ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਸਰਵਿਸ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ, ਤੀਸ ਹਜ਼ਾਰੀ ਕੋਰਟ, ਦਿੱਲੀ ਬਨਾਮ ਗੁਜਰਾਤ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ13 . ਮਹਿੰਦਰ ਚਾਵਲਾ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼ 14, ਅਤੇ ਤਹਿਸੀਨ ਐਸ. ਪੂਨਾਵਾਲਾ (ਸੁਪਰਾ) ਸਮੇਤ ਹੋਰ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ, ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨ, ਸਲਾਹ ਦੇਣ, ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਿੱਛੇ ਨਹੀਂ ਹਟੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ। ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਦੇਰੀ ਅਤੇ ਅਯੋਗਤਾ ਸਾਲ 1997 ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਦੋਂ ਭਾਰਤ ਨੇ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਪਰ ਸਰਕਾਰ ਉਪਰੋਕਤ ਕੀਤੀਆਂ ਪ੍ਰਤੀਬੱਧਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ, ਇਹ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਧਾਰਾ 21 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਬਚਾਉਣ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਗੈਰ-ਵਾਜਬ ਅਤੇ ਅਸਵੀਕਾਰਨਯੋਗ ਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 14 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਦਾਲਤ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਿਰਾਸਤੀ ਤਸ਼ੱਦਦ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

5. ਇੱਥੇ ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਰਾਜ ਸਭਾ ਦੀ ਚੋਣ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਇੱਕ ਵਿਆਪਕ ਸਟੈਂਡਅਲੋਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਹਿਰਾਸਤੀ ਤਸ਼ੱਦਦ ਬਾਰੇ ਰਿਪੋਰਟ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ।

6. ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 - ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਡਰਾਫਟ ਕਾਨੂੰਨ ਸਰਗਰਮ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸਟੇਕਹੋਲਡਰਾਂ, ਯਾਨੀ ਰਾਜਾਂ ਅਤੇ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਲਈ

ਭੇਜਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਨਪੁਟਸ ਅਤੇ ਸੁਝਾਅ। ਇਹ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ 'ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਨੂੰਨ' ਅਤੇ 'ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ' ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸੱਤਵੀਂ ਅਨੁਸੂਚੀ ਦੀ ਸਮਕਾਲੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ/ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਸਿਫ਼ਾਰਸ਼ਾਂ 'ਤੇ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ. ਕੁਝ ਦੇਰੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕੁਝ ਰਾਜਾਂ ਨੇ ਆਪਣਾ ਜਵਾਬ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਨੇ 27 ਜੂਨ 2018, 27 ਨਵੰਬਰ 2018 ਅਤੇ 20 ਦਸੰਬਰ 2018 ਨੂੰ ਰੀਮਾਈਂਡਰ ਭੇਜ ਕੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਹਨ। ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ 12 ਫਰਵਰੀ 2019 ਦੇ ਹਲਫ਼ਨਾਮੇ ਵਿੱਚ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਰਾਜ ਅਤੇ ਸੰਘ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੇ ਆਪਣੇ ਇਨਪੁਟ/ਸੁਝਾਅ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਸਵਾਲ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਕਲਪਾਂ ਦੀਆਂ ਸੂਖਮਤਾਵਾਂ, ਬਰੀਕੀਆਂ ਅਤੇ ਸਪੈਕਟ੍ਰਮ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨ ਇੱਕ ਗੁੰਝਲਦਾਰ ਅਤੇ ਚੁਣੌਤੀਪੂਰਨ ਕੰਮ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਬਹਿਸ, ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀ ਸਹਿਮਤੀ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜੋ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸੋਧਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗਾ, ਜੋ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ। ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਚੁਣੀ ਹੋਈ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਸੇਵਾਦਾਰ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੇ ਨਾਲ ਅਧਿਕਾਰ, ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮੌਜੂਦਾ ਮਿਉਂਸੀਪਲ ਕਾਨੂੰਨ ਹਿਰਾਸਤੀ ਤਸ਼ੱਦਦ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ।

7. ਅਸੀਂ ਡਾ: ਅਸ਼ਵਨੀ ਕੁਮਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਸ੍ਰੀ ਕੇ.ਕੇ. ਵੇਣੂਗੋਪਾਲ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ, ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਕੋਲਿਨ ਗੋਂਸਾਲਵੇਸ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਤੇ ਐਮਿਕਸ ਕਿਊਰੀ, ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸ਼ੋਭਾ ਗੁਪਤਾ, ਨੈਸ਼ਨਲ ਹਿਊਮਨ ਰਾਈਟਸ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਵਕੀਲ, ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੂਜੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਸੁਣੀ।

8. ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੁਆਰਾ, ਅਸੀਂ ਇੱਕ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸੀਮਤ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਾਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ. ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹਿਰਾਸਤੀ ਤਸ਼ੱਦਦ ਵਿਰੁੱਧ ਇਕੱਲਾ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਵੇ। ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਮੁਆਇਨਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ।

9. ਮੋਂਟੇਸਕੀਯੂ ਦੁਆਰਾ ਵਕਾਲਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਕਠੋਰ ਵਿਭਾਜਨ ਦਾ ਕਲਾਸੀਕਲ ਜਾਂ ਸ਼ੁੱਧ ਸਿਧਾਂਤ ਜੋ ਕਿ ਅਮਰੀਕੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਆਧਾਰ ਹੈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਸੰਸਦੀ ਰੂਪ ਲਈ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਕ ਵਿੰਗਾਂ ਲਈ, ਭਾਰਤ ਅਤੇ ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਕਾਰਜ ਜੁੜੇ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਓਵਰਲੈਪ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਰਮਚਾਰੀ ਇੱਕ ਹੱਦ ਤੱਕ ਆਮ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬ੍ਰਿਟੇਨ ਦੇ ਉਲਟ, ਭਾਰਤ ਦਾ ਇੱਕ ਲਿਖਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਹੈ, ਜੋ ਸਰਵਉੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜ ਦੇ ਤਿੰਨ ਵਿੰਗਾਂ - ਵਿਧਾਨ ਪਾਲਿਕਾ, ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੰਡਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਅਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਹਨ ਜੋ ਤਿੰਨ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਕਾਰਜਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਰੋਕਣ ਲਈ ਹਨ ਜੋ ਦੂਜੇ ਵਿੰਗ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਤਿੰਨਾਂ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵੰਡ ਦਾ ਆਦਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤਿਕੋਣ ਵਿਚਕਾਰ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਵਿੱਚ ਵਿਘਨ ਨਹੀਂ ਪਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਵਾਲੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨਾ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਸੰਭਾਵੀ ਦੁਰਵਰਤੋਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਪਹਿਰੇਦਾਰ ਅਤੇ ਜਾਂਚ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਹਰੇਕ ਸ਼ਾਖਾ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਕਾਰਜਾਂ ਅਤੇ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦੀ ਹੈ।

10. ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਆਧੁਨਿਕ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤਿੰਨ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਆਪਸੀ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਚੰਗੇ ਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਤਾਲਮੇਲ

ਵਾਲੇ ਸੰਸਥਾਗਤ ਯਤਨਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਤਿੰਨ ਵਿੰਗਾਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਕੇ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਕਿਰਤ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਲਾਭਾਂ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਵੱਖਰੀਆਂ ਅਤੇ ਵੱਖਰੀਆਂ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਘੁਸਪੈਠ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਹਰੇਕ ਸ਼ਾਖਾ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਆਮ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੂਜੇ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੱਖਰਾ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦੋ ਤਰੀਕਿਆਂ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਹਰੇਕ ਸ਼ਾਖਾ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾਗਤ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ, ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ 'ਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ। ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ। ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਕਰਕੇ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਇੱਕ ਢਾਂਚਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਆਪਣੀ ਸੰਸਥਾਗਤ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਮ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਦੂਜਾ, ਅਤੇ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤਕ ਵਿਰੋਧਾਭਾਸੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਹ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਸੰਤੁਲਨ ਦੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਹਰੇਕ ਸ਼ਾਖਾ ਦੁਆਰਾ ਦੂਜੀ ਸ਼ਾਖਾ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਰਜਾਂ ਅਤੇ ਕੰਮਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਲਈ ਇੱਕ ਡਿਗਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸ਼ਾਖਾ ਜਾਂ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਇਕਾਗਰਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦਾ ਹੈ।

11. ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਇੱਕ ਚੁਣੀ ਹੋਈ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਜਮਹੂਰੀ ਇੱਛਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਲਾਗੂ ਕੀਤੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਸਮੂਹਾਂ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਵੱਖੋ-ਵੱਖਰੇ ਹਿੱਤਾਂ, ਆਵਾਜ਼ਾਂ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਰੰਗਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਸੋਚਣ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਇੱਕ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀ ਸੰਸਥਾ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਵੋਟਰਾਂ ਅਤੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਉਹ ਹੈ ਜੋ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਅਨੁਛੇਦ 245 ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸੰਸਦ/ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਬਹਿਸ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ-

ਵਟਾਂਦਰੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕ੍ਰਮਵਾਰ ਪੂਰੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਅਤੇ ਪੂਰੇ ਰਾਜ ਦੇ ਇੱਕ ਹਿੱਸੇ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

12. ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸਰਕਾਰੀ ਨੀਤੀਆਂ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮੁੱਢਲੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 73 ਅਤੇ 162 ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਕਵਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੰਸਦ/ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਕੋਲ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰ ਬਣਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਜਾਂ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ, ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ। ਵਿਧਾਨਕ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਡੈਲੀਗੇਟ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੂਜੇ ਪੜਾਅ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ 'ਅਧੀਨ ਜਾਂ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹਨਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਕੋਲ ਨੀਤੀਆਂ, ਯੋਜਨਾਵਾਂ, ਆਦਿ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਾਲ ਸਹਿ-ਵਿਆਪਕ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ, ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਪ੍ਰਤੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਲੈਂਦਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ/ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਆਪਸੀ ਨਿਰਭਰਤਾ, ਆਪਸੀ ਤਾਲਮੇਲ ਅਤੇ ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸਮਾਨਤਾ ਵੀ ਹੈ। ਕਾਰਜਕਾਰੀ, ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਬਹੁ-ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਖੰਡ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਬਹੁ-ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਭੂਮਿਕਾ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਯੋਜਨਾ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅੰਤਰ-ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੇ ਅੰਦਰ, ਇੱਕ ਹੱਦ ਤੱਕ ਵਿਛੋੜਾ ਹੈ ਜੋ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਸਿਆਸੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਵਿਧੀ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਭਾਗ XIV "ਸੰਘ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੇਵਾਵਾਂ" ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਅਰਥਾਤ, ਯੂਨੀਅਨ ਜਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੀ ਭਰਤੀ, ਕਾਰਜਕਾਲ, ਸੇਵਾ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ, ਆਦਿ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਡਿਗਰੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। "ਲਾਭ ਦਾ ਦਫ਼ਤਰ" ਬਾਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਧਾਇਕਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਨੁਛੇਦ 102 ਅਤੇ 191 ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਤੇ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਅਲੱਗਤਾ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਹੈ।

13. ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਪ੍ਰਭਾਵ ਰਾਜ ਦੇ ਦੂਜੇ ਅੰਗਾਂ ਤੋਂ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੰਸਥਾਗਤ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ, ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ, ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਸੁਤੰਤਰ ਹੈ। ਜੱਜ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਉਲਟ, ਕਿਸੇ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ, ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੀ ਵੀ ਨਹੀਂ। ਜੱਜ ਜਵਾਬਦੇਹ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹਨ ਕਿਉਂਕਿ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਕਾਰਜਕਾਰਨੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਲਈ ਹੈ ਅਤੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦੇ ਵੋਟਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਹਨ। ਇਹ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜੱਜ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸਰਵਉੱਚਤਾ ਦੀ ਰਾਖੀ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦਬਾਅ ਅਤੇ ਪੱਖ ਦੇ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਦੁਭਾਸ਼ੀਏ, ਸਰਪ੍ਰਸਤ ਅਤੇ ਰੱਖਿਅਕ ਵਜੋਂ, ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਆਪਣੀਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਲਟ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਇਸ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਵਿਸਤਾਰ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਤੇ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਚਿੰਨ੍ਹਿਤ ਖੇਤਰ ਦਾ ਘੇਰਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀਆਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਅਤੇ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ, ਨਾ ਕਿ ਇਸ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਬੁੱਧੀ ਦੀ ਨਹੀਂ। ਵਿਧਾਨਿਕ ਮਾਪ ਜਾਂ ਸਰਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰੀ ਗੁਣ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨ। ਨਾ ਹੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦੂਜਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ, ਸਲਾਹ ਦੇਣ ਜਾਂ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਬਸ਼ਰਤੇ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਪਾਲਿਕਾ ਜਾਂ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਆਪਣੀਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾ ਕਰੇ। "ਸਾਰੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਇੱਕ ਘੁਸਪੈਠ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਹੈ" ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਜਿਸਦੀ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਜਾਂਚ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਚੌਕਸ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ 'ਤੇ ਸਿਰਫ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ। ਸਵੈ-ਸੰਜਮ ਦਾ ਸਵੈ-ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ। ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਅਤੇ

ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਅਤੇ ਪਾਲਣਾ ਅਦਾਲਤੀ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਕਾਰਜ ਦਾ ਸਾਰ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਅਤੇ ਉਤਸ਼ਾਹਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ।

14. ਪਰਮ ਪਵਿੱਤਰ ਕੇਸ਼ਵਾਨੰਦ ਭਾਰਤੀ ਸ਼੍ਰੀਪਦਗਲਵਾਰੂ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ16, ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 17, ਆਈ.ਆਰ. LRs ਦੁਆਰਾ ਕੋਏਲਹੋ (ਮ੍ਰਿਤਕ) v. ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ 18 ਅਤੇ ਤਾਮਿਲਨਾਡੂ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਕੇਰਲ ਰਾਜ 19 ਨੇ ਇਕਸਾਰਤਾ ਨਾਲ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉੱਕਰਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸਦੀ ਵਿਆਪਕਤਾ, ਸੰਚਾਲਨ ਅਤੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਹਨ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਦੇ ਨਾਲ ਤਿੰਨ ਅੰਗਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਰਸਮੀ ਰੇਖਾਵਾਂ ਖਿੱਚੇ ਬਿਨਾਂ, ਸੀਮਾਬੰਦੀ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦਾ ਉਲੰਘਣ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਨਿਰਣੇ ਚੈੱਕ ਅਤੇ ਬੈਲੇਂਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਯੋਜਨਾ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਸੀਕਿਊਟਰ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸਿਧਾਂਤ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬੇਅਸਰ ਅਤੇ ਕੋਈ ਪ੍ਰਭਾਵੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਕੋਲ ਅਜੇ ਵੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਵਿਧਾਨਕ ਯੋਗਤਾ ਹੈ ਜੋ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। 20 ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾ ਕੇ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਅਤੇ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ, ਪਰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਉਸ ਅਧਾਰ ਨੂੰ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਬਦਲ ਕੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਧਾਰ ਨੂੰ ਖੋਹਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਇਹ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਰੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਚੈਕ ਅਤੇ ਬੈਲੇਂਸ ਫੰਕਸ਼ਨ ਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਹਰੇਕ ਵਿੰਗ ਨੂੰ ਉਸ ਵੱਡੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਪ੍ਰਤੀ ਸੁਚੇਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਸੰਸਥਾਗਤ ਸਨਮਾਨ ਅਤੇ ਸਦਭਾਵਨਾ ਬਣਾਈ ਰੱਖੀ ਜਾਵੇ।

15. ਬਿਨੇਏ ਵਿਸ਼ਵਮ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼ 21 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਤਿੰਨਾਂ ਵਿੰਗਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾਣ

ਵਾਲੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਉਦੇਸ਼ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਸ਼ਾਖਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਟੀਚੇ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ ਆਪਸੀ ਸੰਸਥਾਗਤ ਸਨਮਾਨ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਕੋਈ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਲੰਘਣਾ ਨਾ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਹੈ ਜਿਸ ਨੇ ਰਾਜ ਦੇ ਤਿੰਨ ਵਿੰਗ ਬਣਾਏ ਹਨ ਅਤੇ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਰੇਕ ਸ਼ਾਖਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਾ ਵਧ ਕੇ ਦੂਜੀ ਨੂੰ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

16. ਕਲਪਨਾ ਮਹਿਤਾ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼22 ਵਿੱਚ, 'ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸਰਵਉੱਚਤਾ', 'ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ' ਅਤੇ 'ਵੱਖਰੇ ਹੋਣ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ' ਦੇ ਸਿਰਲੇਖਾਂ ਹੇਠ ਭਾਰਤ ਦੇ ਤਤਕਾਲੀ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਦੀਪਕ ਮਿਸ਼ਰਾ। ਸ਼ਕਤੀਆਂ' ਨੇ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਇੱਕ ਸਰਵਉੱਚ ਬੁਨਿਆਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤਿੰਨਾਂ ਅੰਗਾਂ ਦੇ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ, ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ, ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤੋਂ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ। ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸਰਵਉੱਚਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਇੱਕ ਨਿਵੇਕਲੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਨਿਵਾਜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸਰਵਉੱਚਤਾ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਹੀਂ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ:

"41. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਵਿਧਾਨਿਕ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ ਜਾਂ ਜੇ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਉਪਬੰਧ ਦਾ ਉਲੰਘਣ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵਿਵਸਥਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਮਾਨੀ ਹੈ।

17. ਅਜਿਹਾ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਦੀਪਕ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਸੀਜੇ ਨੇ ਅੱਗੇ ਦੇਖਿਆ:

"42. ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਗੱਲ ਕਰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਸੰਜਮ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਰੱਖਣਾ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਨਿਰਵਿਘਨ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਸੰਜਮ ਦੀ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਨਿਆਂਇਕ ਸੰਜਮ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀਆਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਰਹਿੰਦਿਆਂ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੱਜਾਂ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਪਬੰਧ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨਗੇ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਦੀਪਕ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਸੀਜੇ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ:

"39. ਉਪਰੋਕਤ ਅਥਾਰਟੀਆਂ ਤੋਂ, ਇਹ ਬਹੁਤ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੀਮਾ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਹੈ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਢਿੱਲੀ ਪਹੁੰਚ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਜਦੋਂ ਮੁੱਦਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲੋਕਤੰਤਰ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਤੋਂ ਨਿਕਲਣ ਵਾਲੀ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨੈਤਿਕਤਾ, ਕੁਝ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਹਿੱਤ ਜਿਵੇਂ ਵਾਤਾਵਰਣ, ਸਮਾਜਕ ਜੀਵਨ ਦੀ ਸੰਭਾਲ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਦਿਲਚਸਪੀ, ਆਦਿ ਅਤੇ ਚੋਣ ਲੜ ਰਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਜਾਂ ਜਾਣਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਜਨਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਹੋ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਹੋਣ ਅਤੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਸਹੂਲਤ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਕਈ ਵਾਰ ਵਿਧਾਨਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਅਸਲੀਅਤ ਅਤੇ ਫਲੀਕਰਨ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਵੀ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਹੋਣ।

18. ਡੀ.ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ. ਨੇ ਆਪਣੇ ਲਈ ਆਪਣੇ ਵੱਖਰੇ ਅਤੇ ਇਕਸਾਰ ਫੈਸਲੇ ਵਿਚ ਅਤੇ ਏ.ਕੇ. ਕਲਪਨਾ ਮਹਿਤਾ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਸੀਕਰੀ, ਜੇ. ਨੇ 'ਫੰਕਸ਼ਨਲ ਅਲਹਿਦਗੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ' ਦਾ ਹਵਾਲਾ

ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਜੋ ਪੀਟਰ ਏ. ਜੇਰੈਂਜਲੋਸ ਦੁਆਰਾ ਲੇਖਾਂ/ਕਿਤਾਬਾਂ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟੀਕਰਨ ਲੱਭਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਸਿਰਲੇਖ ਹੈ 'ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਹੋਣਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨਕ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ, ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਸੀਮਾਵਾਂ, ਐਮ.ਜੇ.ਸੀ. ਵਾਈਲ ਦੀ ਕਿਤਾਬ ਦਾ ਸਿਰਲੇਖ "ਸੰਵਿਧਾਨਵਾਦ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਵੱਖਰਾਪਣ" ਹੈ, ਐਲੀਨ ਕਵਾਨਾਘ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਚਨਾ 'ਦ ਕੰਸਟੀਟਿਊਸ਼ਨਲ ਸੇਪਰੇਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਪਾਵਰਜ਼' ਅਤੇ ਈਓਨ ਕੈਰੋਲਨ ਨੇ ਆਪਣੀ ਕਿਤਾਬ 'ਦ ਨਿਊ ਸੇਪਰੇਸ਼ਨ ਆਫ਼ ਪਾਵਰਜ਼ - ਏ ਥਿਊਰੀ ਫਾਰ ਦ ਮਾਡਰਨ ਸਟੇਟ' ਸਿਰਲੇਖ ਵਿੱਚ ਲਿਖੀ ਹੈ। ਆਧੁਨਿਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਰਾਜ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਲੇਖਕਾਂ ਨੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਪੁਨਰਗਠਨ ਦੋ ਭਾਗਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਹੈ: 'ਕਿਰਤ ਦੀ ਵੰਡ' ਅਤੇ 'ਚੈੱਕ ਅਤੇ ਬੈਲੇਂਸ', ਅਲੱਗ-ਥਲੱਗ ਵੰਡ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਤਿੰਨ ਅੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਸੀ ਤਾਲਮੇਲ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਨਿਰਭਰਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਕੇ। ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਿ ਹਰੇਕ ਸ਼ਾਖਾ ਸਹਿਕਾਰੀ ਰੁਝੇਵਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੈ ਪਰ ਉਸੇ ਸਮੇਂ, ਜਦੋਂ ਲੋੜ ਹੋਵੇ, ਦੂਜੇ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਲੋਕਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਇੱਕ ਸਮੂਹ ਰਾਜ ਦੀ ਮਸ਼ੀਨਰੀ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੁਤੰਤਰ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਸੱਤਾ ਦੀ ਮਨਮਾਨੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ।

19. ਫੰਕਸ਼ਨਲ ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਡੀ.ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ., ਨੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ:

"249. ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਯੂ.ਪੀ. v. ਜੀਤ ਐਸ. ਬਿਸ਼ਟ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹਰੇਕ ਸ਼ਾਖਾ ਦੇ "ਸਰਗਰਮ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ" ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਦੇ ਕਿਸੇ ਅੰਗ ਦੇ ਸਰਗਰਮ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਵੀ ਸਿਧਾਂਤ ਕਿਸੇ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਕਮੀਆਂ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਡਿਊਟੀ ਨਿਭਾਉਣ ਵਿੱਚ ਵਧੀਕੀਆਂ ਨੂੰ ਪੈਦਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੰਚਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਤਰੀਕਿਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸਿਧਾਂਤ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਦੂਜੇ ਅੰਗਾਂ ਦੀਆਂ ਗਤੀਵਿਧੀਆਂ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਸੰਤੁਲਨ ਦੀ ਯੋਜਨਾ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ

ਕਰਨ ਦੀ ਆਧੁਨਿਕ ਧਾਰਨਾ ਇਸ ਸਮਝ ਨੂੰ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਰਾਜ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅੰਗਾਂ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੀ ਹੱਦਬੰਦੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਕੁਝ ਹੱਦ ਤੱਕ, ਕੰਮਕਾਜ ਦੇ ਉਸ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਵੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। . ਐੱਸ.ਬੀ. ਸਿਨਹਾ, ਜੇ. ਨੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕੀਤਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸਮਾਜਿਕ-ਆਰਥਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵੰਡ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ: (ਐਸਸੀਸੀ ਪੀ. 619, ਪੈਰਾ 83)

"83. ਜੇ ਅਸੀਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਵਿਕਾਸ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਰਵਾਇਤੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਸੰਤੁਲਨ ਦਾ ਮਾਪ ਸਿਰਫ ਸਰਕਾਰੀ ਵਧੀਕੀਆਂ ਅਤੇ ਉਲੰਘਣਾਵਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ। ਪਰ ਅੱਜ ਦੇ ਸਕਾਰਾਤਮਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਸਮਾਜਿਕ ਅਤੇ ਆਰਥਿਕ ਹੱਕਾਂ, ਹਾਈਬ੍ਰਿਡ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਜਨਤਕ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣ ਵਾਲੇ ਨਿੱਜੀ ਕਾਰਜਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ, ਸਾਨੂੰ ਨਿਗਰਾਨ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਮੁਸਤੈਦੀ ਨਾਲ ਕਰਨਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰੀ ਅਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਸੰਤੁਲਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਰਾਮ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਸੋਸ਼ਲ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸੰਸਥਾਗਤ ਇੰਜਨੀਅਰਿੰਗ ਇਸ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦੇ ਹਨ।

(ਮੂਲ ਵਿੱਚ ਜ਼ੋਰ)

251. ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਵਿਚ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਆਨ-ਰਿਕਾਰਡ ਐਸ.ਐਸ.ਐਨ. v. ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ, ਮਦਨ ਬੀ. ਲੋਕੁਰ, ਜੇ. ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਤਿੰਨ ਅੰਗਾਂ - ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ, ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ - ਇੱਕ ਸਿਲੋ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਜੱਜ ਨੇ ਰੱਖਿਆ: (ਐਸਸੀਸੀ ਪੰਨਾ 583, ਪੈਰਾ 678)

"678. ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ 'ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਸਦੀ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਜਾਂਚਾਂ ਦੀ ਪੂਰੀ ਮੇਜ਼ਬਾਨੀ ਰੱਖੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਸ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕੀ ਕੰਮਕਾਜ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਜਾਂ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਤੱਕ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਚਿੰਤਤ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਾਰ-ਵਾਰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਜੇਕਰ ਰਾਜ ਦੇ ਇੱਕ ਅੰਗ ਦੇ ਇੱਕ ਜ਼ਰੂਰੀ ਜਾਂ ਬੁਨਿਆਦੀ ਕਾਰਜ ਜਾਂ ਤੱਤ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਓਵਰਲੈਪ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਇੱਕ ਹੋਰ, ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਮੁੱਦਾ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ 99ਵੇਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸੋਧ ਐਕਟ ਨੂੰ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਜਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੱਤ, ਅਰਥਾਤ, ਇਸਦੀ ਨਿਰਣਾਇਕ ਆਜ਼ਾਦੀ 'ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਾਉਂਦਾ ਹੈ।

20. ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਡੀ.ਵਾਈ. ਚੰਦਰਚੂੜ, ਜੇ. ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ:

"254. ਮੌਜੂਦਾ ਵਿਵਾਦ 'ਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਕੁਝ ਸਿਧਾਂਤ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ, ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਵਿਚਕਾਰ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਹੋਣਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਮੂਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਇਹ ਸੋਧ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਬਦਲਿਆ ਜਾਂ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਮਾਨਤਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਨਿਰਣੇ ਕੀਤੇ ਕੇਸਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਸੰਕੇਤ ਮਿਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਸਖਤ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਅਪਵਾਦਾਂ ਦੀਆਂ ਪਾਠ-ਪੁਸਤਕਾਂ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਕੇ ਆਪਣੀਆਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ। . ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ, ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਸੌਂਪਿਆ

ਗਿਆ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਸਦੇ ਨਿਯੰਤਰਣ ਦੇ ਅਧੀਨ। ਉੱਚ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਨਿਯਮ-ਨਿਰਮਾਣ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨਿਕ ਚਰਿੱਤਰ ਦੇ ਜਾਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਆਪਣੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਬੇਅਦਬੀ ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਇੱਕ ਨਿਆਂਇਕ ਚਰਿੱਤਰ ਹੈ। ਇਹ ਅਪਵਾਦ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਸਾਡੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰਾ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਸਖਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਇਸ ਧਾਰਨਾ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਇੱਕ ਅੰਗ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਾਰਜ ਦੂਜੇ ਅੰਗ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਅੰਗਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਹੜੱਪਣ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਖੜ੍ਹੇ ਹੋ ਕੇ, ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦਾ ਵੱਖਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤਾਨਾਸ਼ਾਹੀ ਵਧੀਕੀਆਂ ਤੋਂ ਬਚਾਉਂਦਾ ਹੈ।

255. ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨੀਤੀਆਂ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਵਾਦਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੌਰਾਨ ਤੱਥ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਬੁਨਿਆਦੀ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੁਆਰਾ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ। ਫਿਰ ਵੀ, ਇੱਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸਰਵਉੱਚਤਾ 'ਤੇ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ, ਇਹ ਨਿਆਂ ਸ਼ਾਸਤਰ ਦਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਕੋਲ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਦੀ ਪਰਖ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨਕ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਲਟਰਾਵਾਇਰਸ ਹੈ, ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਵੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀਆਂ ਮੂਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਦਾ ਇੱਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਨੂੰ ਪਰਖਣ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣਾ ਇੱਕ ਸਥਾਪਿਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਜੋ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਸਹਿ-ਮੌਜੂਦ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਅਲਟਰਾਵਾਇਰਸ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉੱਥੇ ਸੰਸਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਇਸ ਸਧਾਰਨ ਕਾਰਨ ਲਈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਈਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਨ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ, ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਟਲ ਹੈ, ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਐਲਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਅਵੈਧ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ

ਅਜਿਹਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ, ਤਾਂ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਤੋਂ ਪਾਰ ਲੰਘ ਜਾਂਦੀ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਘੋਸ਼ਣਾ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਗਲਤ ਜਾਂ ਅਵੈਧ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਨੁਕਸ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਜੋ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਆਧਾਰ ਨੂੰ ਹਟਾਉਂਦਾ ਹੈ (ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ਼ ਅਯੋਗ ਕਰਨ ਦੇ ਉਲਟ) ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਇਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਉਹ ਆਧਾਰ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਹੈ।

256. ਇਹ ਚਰਚਾ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ, ਇੱਕ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਸਾਡੇ ਜਮਹੂਰੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਨੀਂਹ ਦਾ ਪੱਥਰ ਹੈ, ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਅਸਲ ਸ਼ਾਸਨ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨੂੰ ਸੂਖਮ ਹੈ। ਸਿਧਾਂਤ ਦੀਆਂ ਬਾਰੀਕੀਆਂ ਇਹ ਮੰਨਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਇੱਕ ਅੰਗ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜੇ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸੰਸਥਾਗਤ ਸਦਭਾਵਨਾ ਦੀ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ, ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਵਿਹਾਰਕ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਜੋ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਮਹੂਰੀਅਤ ਦੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੱਭਿਆਚਾਰਾਂ ਅਤੇ ਵਿਧੀਆਂ ਰਾਹੀਂ ਹੱਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਵਿਛੋੜੇ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਇਸਦੀ ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਸਮੱਗਰੀ ਤੱਕ ਘਟਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਇਸ ਦੀਆਂ ਆਦਰਸ਼ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ। ਜ਼ਾਹਰ ਹੈ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਆਦਰਸ਼ਕ ਅਤੇ ਵਰਣਨਾਤਮਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਤਾਵਾਂ ਹਨ। ਇਸ ਨੂੰ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਸਥਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਸੌਂਪਣਾ ਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ। "

21. ਲੋਕਤੰਤਰਿਕ ਵਿਵਸਥਾ ਵਿੱਚ ਰਾਜ ਦੇ ਤਿੰਨ ਅੰਗਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਅਤੇ ਆਪਸੀ ਪਰਸਪਰ ਪ੍ਰਭਾਵ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਕ ਅਧਾਰ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇੱਕ ਪਾਸੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸਪਸ਼ਟ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣਾ। ਨਿਰਣੇ ਦੇ

ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਅਕਸਰ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਵਜੋਂ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਧਾਰਾਵਾਂ 14, 19 ਅਤੇ 21 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਜਾਂ ਕਾਰਜ ਨਹੀਂ ਹੈ। . ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਐਫ.ਐਮ. ਇਬਰਾਹਿਮ ਕਲੀਫੁੱਲਾ, ਜੇ. ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਵੀ. ਸ੍ਰੀਹਰਨ ਉਰਫ਼ ਮੁਰੂਗਨ ਅਤੇ ਹੋਰ 27, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡਾਵਲੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 302 ("ਆਈ.ਪੀ.ਸੀ.", ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪਰਾਧਾਂ ਲਈ ਫਾਂਸੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਨਿਰਮਾਤਾ ਨੇ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਭਰੋਸੇ ਅਤੇ ਭਰੋਸੇ ਨਾਲ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨੂੰ ਤੋਲਣ ਅਤੇ ਮਾਪਣ ਦਾ ਕੰਮ ਸੌਂਪਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇੱਕ ਜੱਜ ਨੂੰ ਸੁਨਹਿਰੀ ਤੱਕੜੀ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਚੰਗੇ ਅਤੇ ਨੁਕਸਾਨ ਨੂੰ ਤੋਲਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੇ ਨਿਆਂਇਕ ਦਿਮਾਗ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ, ਇਸ ਲਈ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਖੁਦ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਮਾਪਦੰਡ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਸੌਂਪਦੀ ਹੈ ਜੋ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਕਾਨੂੰਨ ਵਜੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ। ਇਹ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਬਾਰੇ ਸੱਚ ਹੈ। ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ, ਭਾਵੇਂ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜਾਂ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੈ। ਦੋਨਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਸ ਅੰਤਰ ਨੂੰ ਆਇਲੀਨ ਕਾਵਨਾਘ ਦੁਆਰਾ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਧਾਇਕਾਂ ਨਾਲੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀਮਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਆਮ ਤੌਰ' ਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢਾਂਚੇ ਵਿਚਲੇ ਪਾੜੇ ਨੂੰ ਭਰ ਕੇ, ਮੌਜੂਦਾ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਕੇਸ-ਦਰ-ਕੇਸ 'ਤੇ ਵਧਾ ਕੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਆਧਾਰ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਬਦਲਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨਾਲ ਅਨੁਕੂਲ ਕਰਨਾ, ਆਦਿ। ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਟੁਕੜੇ-ਟੁਕੜੇ ਅਤੇ ਵਾਧੇ ਵਾਲੀਆਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤਰਕ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਸਨੂੰ ਵਿਕਸਿਤ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਵਿਧਾਇਕਾਂ

ਕੋਲ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਬੁਨਿਆਦੀ, ਵਿਆਪਕ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮਾਂ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹਨ...।"

22. ਪੀ. ਰਾਮਚੰਦਰ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਕਰਨਾਟਕ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸੱਤ ਜੱਜਾਂ ਨੇ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 21, 32, 141 ਅਤੇ 142 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਸ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਮਿਆਦ ਦਾ ਆਯੋਜਨ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧਿਕ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸਮਾਪਤੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਬਰੀ ਜਾਂ ਡਿਸਚਾਰਜ ਹੋਵੇਗਾ। ਦੋਸ਼ੀ, ਜਾਂ ਵਰਤਮਾਨ ਜਾਂ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਕੇਸਾਂ 'ਤੇ ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ, ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਮੀਆਂ ਨੂੰ ਦੂਰ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਪਾੜੇ ਨੂੰ ਭਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਫਸ ਸਕਦੀਆਂ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ, ਸਮਾਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਜਾਂ ਅਨਿਆਂ ਤੋਂ ਛੁਟਕਾਰਾ ਪਾਉਣ ਲਈ ਅਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕੇਸ ਜਾਂ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਦੇਖਭਾਲ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਲਈ ਇੱਕ ਕੈਲੰਡਰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਤੱਥ, ਪਰ ਕੋਡ ਆਫ ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, 1973 ਦੇ ਅਧਿਆਏ XXXVI ਦੇ ਸਮਾਨ ਜਾਂ ਇਸ ਦੇ ਸਮਾਨ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ। ਇੱਕ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯਮ ਅਤੇ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਨਿਆਂਇਕ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਆਮ ਅਰਜ਼ੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸ਼ਤਰ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ (12ਵੇਂ ਸੰਸਕਰਣ) ਉੱਤੇ ਸਾਲਮੰਡ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ:

“ਸਾਨੂੰ ਵਿਧਾਨਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਧਾਇਕ ਭਵਿੱਖ ਲਈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਸਲ ਵਿਵਾਦ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ

ਨਿਯਮ ਬਣਾ ਸਕਦੇ ਹਨ; ਅਦਾਲਤਾਂ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਜਿਹਾ ਸਿਰਫ਼ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਾਲੇ ਕੇਸਾਂ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਹੀ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ। ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੇ ਹੱਲ ਲਈ ਇਤਫਾਕ ਹੈ; ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣਾ ਵਿਧਾਇਕ ਦਾ ਕੇਂਦਰੀ ਕਾਰਜ ਹੈ।"

ਨਿਆਂਇਕ ਸਰਗਰਮੀ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਦੇ ਹੋਏ "ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸਰਗਰਮੀ%% ਪਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੀਆਂ ਸਰਹੱਦਾਂ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ" ਉੱਤੇ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਐਸ.ਪੀ. ਸਾਠੇ ਦੇ ਕੰਮ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

“ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚਲੇ ਪਾੜੇ ਨੂੰ ਭਰਨ ਲਈ ਜਾਂ ਉਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਲਈ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਪਰੰਪਰਾਗਤ ਅੰਤਰੀਵੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸਗੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿਚ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਵਿਚ ਲਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿਚ ਆਪਣੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਿੱਸੇ ਵਜੋਂ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਹੈ। (ਪੰਨਾ 242)

“ਸਖਤ ਅਰਥਾਂ ਵਿਚ ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਅਤਿਵਾਦ ਦੀਆਂ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਹਨ ਜੋ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉੱਡਦੀਆਂ ਹਨ। ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਇਹ ਕਲਪਨਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਇਸਨੂੰ ਚਲਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਾਸਤਵ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੇ ਜਲ-ਸੰਬੰਧੀ ਵਿਛੋੜੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ ਅਵਿਵਹਾਰਕ ਹਨ। ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਇੱਕ ਅੰਗ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜੋ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੂਜੇ ਅੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋਵੇ। ਜਦੋਂ ਕਿ 'ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਢੁਕਵੀਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ', 'ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਬਰਾਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ', ਜਾਂ 'ਬੋਲਣ ਅਤੇ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ' ਵਰਗੇ ਖੁੱਲੇ-ਬਣਤ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਵਿਸਤਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣਾ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜ

ਹੈ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ... ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੁਆਰਾ ... ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਰਜ ਨਹੀਂ ਹੈ। (ਪੰਨਾ 250)

23. ਉਪਰੋਕਤ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣਾ ਜੱਜ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਦਾ ਇੱਕ ਜਾਇਜ਼ ਤੱਤ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਅਟੱਲ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। 30 ਇਸ ਲਈ ਇੱਕ ਜੱਜ ਨੂੰ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ, ਉਹ ਸਹਾਰਾ ਲੈ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਸਮੇਤ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਫਿਰ ਵੀ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨਾ। ਅਜਿਹੀ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ 'ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਇਆ ਕਾਨੂੰਨ' ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਕਾਨੂੰਨ ਨਹੀਂ। ਆਈਲੀਨ ਕਵਾਨਾਘ, ਉਪਰੋਕਤ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਸੀ:

“...ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਮਾਮਲਾ ਸਾਹਮਣੇ ਨਹੀਂ ਆਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜੱਜ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਜੱਜ ਨਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਏ ਬਿਨਾਂ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ... ਸੰਸਦ ਨੇ ਇਸ ਐਕਟ ਨੂੰ ਵਿਆਪਕ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਰ ਨਵੇਂ ਕੇਸ ਦੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਸਥਾਰ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਦੂਸਰਾ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਜਿੱਥੇ ਜੱਜ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਹ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਚ ਨਹੀਂ ਸਕਦੇ ਕਿ ਕੀ ਇਸਨੂੰ ਬਦਲਣਾ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰਨਾ ਹੈ.... ਵਿਆਖਿਆ ਦਾ ਇੱਕ ਉਪਯੋਗੀ ਅਤੇ ਰਚਨਾਤਮਕ ਪਹਿਲੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।"

ਵਿਧਾਨ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੌਜੂਦ ਵਿਕਲਪਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸ਼੍ਰੇਣੀ ਵਿੱਚੋਂ ਕੁਝ ਰਾਜਨੀਤਿਕ, ਨੈਤਿਕ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਦੂਜਿਆਂ ਨਾਲੋਂ ਤਰਜੀਹ ਦੇਣ ਦੀ ਚੋਣ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਵਿਭਿੰਨ ਅਤੇ ਵਿਕਲਪਕ ਮੁੱਲਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਗਟਾਵੇ/ਅਰਥ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਸੰਤੁਲਿਤ ਅਤੇ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਅਭਿਆਸ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਈ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮਿਲਾਉਣਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸੰਗ੍ਰਹਿ ਅਤੇ ਸਵੀਕ੍ਰਿਤੀ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਦੂਜੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧੀਆਂ ਤੋਂ ਸਮਰਥਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕੇ। ਕਾਨੂੰਨ, ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ,

ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਆਮ ਸਿਧਾਂਤ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਰੋਤ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੱਜ, ਜਦੋਂ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪਛਾਣੇ ਗਏ ਪਿਛੋਕੜ ਦੀਆਂ ਧਾਰਨਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਬਾਰੇ। ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੱਜਾਂ ਕੋਲ ਇਹ ਸਪੈਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਕਿੰਨੀ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ ਪੂਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਵਿਆਖਿਆ ਦੀ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਫਿਰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵਿਆਖਿਆ ਜਾਂ ਚੁਣੌਤੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਾ ਬਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

24. ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ, ਇੱਕ ਸੰਸਥਾ ਅਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿੰਗ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਰਚਨਾ, ਵਿਭਿੰਨਤਾ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਵਾਲੇ ਵੱਡੇ ਸਮਾਜਿਕ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਇੱਕ ਸੂਖਮ ਸਮੂਹ ਹੈ। ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਅਤੇ ਸਰੋਤਾਂ ਦੀ ਭਰਪੂਰਤਾ ਲਿਆਉਣ ਲਈ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਤਿਆਰ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਪਣਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਇਨ-ਬਿਲਟ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਵਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸੰਸਥਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਲੋਕਾਂ ਦੀ ਜਾਣਕਾਰੀ, ਹੁਨਰ, ਮੁਹਾਰਤ ਅਤੇ ਗਿਆਨ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। 31 ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਵਿਧੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਰਣਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਨਿਆਂਇਕ ਨਿਰਣੇ ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਉਦਾਹਰਣਾਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਜੱਜ ਜਾਂ ਬੈਂਚ ਦੀ ਡੂੰਘੀ ਸਮਝ, ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਸਿਆਣਪ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਪਕ ਅਤੇ ਵਿਆਪਕ ਵਿਭਿੰਨ ਰਾਜਨੀਤੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਸਰਵਉੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅੰਤਮ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇਹ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਿਮਾਹੀਆਂ ਤੋਂ ਇਨਪੁਟਸ ਦੇ ਨਾਲ ਵਿਕਲਪਾਂ ਅਤੇ ਵਿਕਲਪਾਂ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜਮਹੂਰੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਦੇ ਨਾਲ ਜੋ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ। ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ. ਇਹ ਜੱਜਾਂ ਲਈ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਨਵੇਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਵਿਕਸਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਰੁਖ

ਅਤੇ ਰਾਏ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਸਮਾਜ/ਵਿਧਾਇਕ ਸਮੂੱਚੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਮੁੱਦਿਆਂ 'ਤੇ ਅਸਪਸ਼ਟ ਅਤੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੰਡੇ ਹੋਏ ਹਨ32। ਭੀਮ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ 33 ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਫੰਕਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਓਵਰਲੈਪ ਕਰਨ ਦੀ ਸਖ਼ਤੀ ਨਾਲ ਮਨਾਹੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਆਧੁਨਿਕ ਸੰਸਦੀ ਲੋਕਤੰਤਰ ਵਿੱਚ ਅਟੱਲ ਹੈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਸ਼ਾਖਾ ਦੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਲਗਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। . ਜਦੋਂ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਕੋਈ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਾ ਸਿਰਫ ਇਹ ਮੰਗ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਹੀ ਫੈਸਲੇ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸਾਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਰ ਬਰਾਬਰ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਹੀ ਫੈਸਲੇ ਸਹੀ ਸੰਸਥਾ ਅਤੇ ਸੰਸਥਾ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਜਾਣ। ਇਹ ਉਹ ਚੀਜ਼ ਹੈ ਜੋ ਜਾਇਜ਼ਤਾ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਹੋਵੇ, ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲਾ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤੀ ਨਿਰਣਾ।

25. ਕਦੇ-ਕਦਾਈਂ ਜ਼ੋਰ ਦੇ ਕੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਗੈਰ-ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਅਤੇ ਔਖੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਜੱਜਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਦੋ ਵਿੰਗਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ ਆਸਾਨੀ ਨਾਲ ਸਮਝ ਲਿਆ ਅਤੇ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਅਜਿਹੇ ਸੁਝਾਅ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਤਰਕ ਇਸ ਵਿਸ਼ਵਾਸ 'ਤੇ ਪੂਰਵ-ਅਨੁਮਾਨਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੱਜ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੋਟਰਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹਨ ਅਤੇ, ਇਸਲਈ, ਇਸ ਸਮੇਂ ਦੇ ਸਵਾਲਾਂ ਤੋਂ ਸਾਪੇਖਿਕ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਆਨੰਦ ਮਾਣਦੇ ਹਨ, ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਲੇਪ, ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਲੈਣ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ। 34 ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਕਿ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਅਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ, ਸਹੀ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਠਹਿਰਾਏਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਰਵਉੱਚਤਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਅਯੋਗ ਅਤੇ ਵਿਗਾੜ

ਦੇਵੇਗਾ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਏ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। . ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਤਰਕ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਸਵੀਕਾਰਨਯੋਗ ਅਤੇ ਅਸਮਰੱਥ ਹੈ।

26. ਦੀਪਕ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਕਲਪਨਾ ਮਹਿਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ, 'ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ' ਸਿਰਲੇਖ ਹੇਠ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਵਿਸਤਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕਈ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਜ਼ਬਰਦਸਤ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਦੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਵਿਆਖਿਆਤਮਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਦਰਾਂ-ਕੀਮਤਾਂ ਨੂੰ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਧੀਨ ਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਪ੍ਰੇਰਕ ਤੱਤਾਂ ਤੋਂ ਤਾਕਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਪਰ ਨਿਆਂਇਕ ਸੰਜਮ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਜ਼ਿੰਦਾ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਜੱਜਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀਆਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੇਸਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਕਿਸੇ ਨੀਤੀ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਜੋ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਜਾਂ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ, ਦੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਨਿਪੁੰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬੇਨਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੀਆਂ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੀਆਂ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੁਝ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"43. ਐਸ ਸੀ ਚੰਦਰ ਬਨਾਮ ਝਾਰਖੰਡ ਰਾਜ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਸੰਜਮ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਧਾਨਕ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਘੇਰਾਬੰਦੀ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸੁਰੇਸ਼ ਸੇਠ ਬਨਾਮ ਇੰਦੌਰ ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਕਾਫ਼ੀ ਸਿੱਖਿਆਦਾਇਕ ਹੈ। ਉਕਤ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਐਮ.ਪੀ. ਵਿੱਚ ਢੁਕਵੀਂ ਸੋਧ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

ਮਿਉਂਸਪਲ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1956। ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨੀਤੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਲੋਕਾਂ ਦੇ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਨੁਮਾਇੰਦਿਆਂ ਨੇ ਕਰਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਸਾਡੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਬਾਹਰੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਅਥਾਰਟੀ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਿਸਮ ਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਇਸ 'ਤੇ ਰੋਕ ਲਗਾਉਂਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਭਲਾਈ ਅਸੈਂਸ਼ਨ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ। v. ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

27. ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਮੌਕੇ ਆਏ ਹਨ ਜਦੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 'ਕਾਨੂੰਨ' ਬਣਾਇਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਸ਼ੁੱਧ ਵਿਆਖਿਆ ਜਾਂ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਵਜੋਂ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਅਜਿਹਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਦਾਲਤਾਂ, ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਜਾਇਜ਼ ਮਾਰਗ 'ਤੇ ਚੱਲਦੀਆਂ ਹਨ। ਨੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਜੋਸ਼ ਨਾਲ ਪਹਿਰਾ ਦੇਣ ਲਈ ਇੱਕ ਵਸਤੂ ਦੇ ਨਾਲ ਉਦਾਰਤਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਨਾਗਰਿਕ ਨਾਲ ਗਲਤ ਨਾ ਹੋਵੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਲਪਨਾ ਮਹਿਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੀਪਕ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਸੀਜੇ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਪੈਰਾ 46 ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੂਜਾ, ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਖਲਾਅ ਭਰਨ ਲਈ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਸਨ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਲੈ ਜਾਂਦੀ। ਇਹ ਨਿਰਣੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਘੋਰ ਉਲੰਘਣਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਸਨ ਜੋ ਨੋਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ ਅਤੇ

ਕਾਨੂੰਨ/ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਖਲਾਅ ਜਾਂ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਸਨ। ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅੰਤਰਿਮ ਸਨ ਅਤੇ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਇੱਕ ਸਟਾਪ-ਗੈਪ ਵਿਵਸਥਾ ਸੀ। ਇਹ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਸ਼ਾਕਾ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ 'ਦ ਸੈਕਸੁਅਲ ਹਰਾਸਮੈਂਟ ਆਫ਼ ਵੂਮੈਨ ਐਟ ਵਰਕਪਲੇਸ (ਰੋਕਥਾਮ, ਮਨਾਹੀ ਅਤੇ ਨਿਵਾਰਣ) ਐਕਟ, 2013' ਦੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਤੱਕ ਲੰਬੇ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਜਾਰੀ ਰਹੇ ਕਿਉਂਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ (ਇਹ ਵੀ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦਾ ਹੈ) ਨੇ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਕਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਏ ਬਿਨਾਂ ਹੀ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਜਦੋਂ ਸੰਸਦ ਜਾਂ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਜਾਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਵੇ, ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ/ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ; ਇਸ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਤਾਂ ਹੀ ਮਾਰਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਧਾਰਾ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਜਾਂ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਸੰਵਿਧਾਨ। ਇਹ ਅਸਾਧਾਰਨ ਮਾਮਲੇ ਹਨ ਜਿੱਥੇ ਸੰਸਥਾਗਤ ਕਾਰਨਾਂ ਅਤੇ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵੰਡ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਮ ਨਿਯਮ/ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਹਨ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ, ਸਾਰਥਿਕ ਅਤੇ ਘੋਰ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਇਜ਼ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪਛਾੜਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਘਟਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਮੁਹਾਰਤ ਦੀ ਘਾਟ ਅਤੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤਤਾ। 35 ਵਾਤਾਵਰਣ ਦੇ ਗੰਭੀਰ ਵਿਗਾੜ ਅਤੇ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਹੀ ਸਥਿਤੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਸਿਰਫ਼ ਇਲਜ਼ਾਮ ਜਾਂ ਵਾਤਾਵਰਣ ਸੰਬੰਧੀ ਚਿੰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣ ਵਾਲੀ ਅਪੀਲ 'ਚਮਕਦਾਰ ਲਾਈਨ' ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਕਿ ਸਵੈ-ਸੰਜਮ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਰਾਹ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿੱਥੇ ਅਤੇ ਕਦੋਂ ਅਦਾਲਤੀ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਉਹ ਸਵਾਲ ਅਤੇ ਮੁੱਦੇ ਹਨ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਦੁਬਿਧਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਇੱਕ ਵੱਡੀ ਬਹਿਸ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ (ਆਸਿਫ਼ ਹਮੀਦ ਅਤੇ ਹੋਰਸ ਬਨਾਮ ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਫੁਟਨੋਟ 15 ਸੁਪਰਾ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫਰੈਂਕਫਰਟਰ ਜੇ. ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਵੇਖੋ) .

28. ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਬਹੁਤ ਸਾਵਧਾਨੀ ਅਤੇ ਸੰਜੀਦਗੀ ਨਾਲ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਦੋਂ ਨਹੀਂ ਜਦੋਂ ਮਾਮਲਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਜਾਂ ਸੰਸਦ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਅਤੇ ਬਹਿਸ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਲਈ ਸੁਝਾਅ ਦੇਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦਖਲ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਮਲਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸਰਗਰਮ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ। ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਿਸ਼ਾ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਿਚ ਨਿਆਂਇਕ ਭਾਗੀਦਾਰੀ ਵਜੋਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਇੰਪਲਾਈਜ਼ ਵੈਲਫੇਅਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ 36 ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਸਨ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਡੈਲੀਗੇਟਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਧੀਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਵਿਧਾਨਿਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਧੀਨ ਕਰਨ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਦੁਬਾਰਾ, ਅਸੀਂ ਕਲਪਨਾ ਮਹਿਤਾ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਦੀਪਕ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਸੀਜੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਵਾਂਗੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

"44. ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਮਰਦਮਸ਼ੁਮਾਰੀ ਵਿੱਚ ਕਾਮਰੇਡ. v. ਆਰ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਮੂਰਤੀ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪ੍ਰੀਮੀਅਮ ਗ੍ਰੇਨਾਈਟਸ ਬਨਾਮ ਸਟੇਟ ਆਫ ਟੀ.ਐਨ., ਐਮ.ਪੀ. ਤੇਲ ਕੱਢਣ ਬਨਾਮ ਐਮ.ਪੀ., ਰਾਜ ਦਾ ਐਮ.ਪੀ. v. ਨਰਮਦਾ ਬਚਾਓ ਅੰਦੋਲਨ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਰਾਮ ਲੁਭਾਇਆ ਬੱਗਾ, ਆਯੋਜਿਤ: (ਆਰ. ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾਮੂਰਤੀ ਕੇਸ, ਐਸ.ਸੀ. ਸੀ. ਪੀ. 809, ਪੈਰਾ 33)

"33. ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਪਰੋਕਤ ਘੋਸ਼ਣਾ ਤੋਂ, ਇਹ ਦੁਪਹਿਰ ਵਾਂਗ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰਨਾ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜਨਤਕ ਨੀਤੀ ਬੁੱਧੀਮਾਨ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ ਜਾਂ ਕੀ ਇੱਕ ਬਿਹਤਰ ਨੀਤੀ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਤਾਂ ਹੀ ਦਖਲ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਬਣਾਈ ਗਈ ਨੀਤੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨਘੜਤ ਹੈ ਜਾਂ ਕਾਰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨਮਾਨੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 14 ਦੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਦਾ ਅਪਮਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਅਕਸਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਰਾਏ ਅਤੇ ਵਿਚਾਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ (sic) ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਕਿਸੇ ਰਾਏ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਅਥਾਰਟੀ ਵਜੋਂ ਬੈਠਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ।

29. ਵਿੱਚ ਵੀ.ਕੇ. ਨਸਵਾ ਬਨਾਮ ਗ੍ਰਹਿ ਸਕੱਤਰ, ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰਸ37, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਦੇਖਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਸੀਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਜਿਹੇ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਉਹ ਗਲਤ ਹੋਣਗੇ। ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨਾ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਅਤੇ ਸਲਾਹ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਸੰਸਦ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਬਾਹਰੀ ਅਥਾਰਟੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਟੁਕੜੇ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਸਿਰਫ਼ ਅਸਧਾਰਨ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਖਲਾਅ ਅਤੇ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦ ਸਥਿਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ, ਆਪਣੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਉਦੋਂ ਤੱਕ ਕਦਮ ਚੁੱਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੱਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਆਪਣੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ।

30. ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਸਤਪਾਲ ਸੈਣੀ 38 ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਗੈਰ-ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੀ ਵੱਡੀ ਆਬਾਦੀ ਦੀ ਦੁਰਦਸ਼ਾ ਵਜੋਂ ਵਰਣਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ।

ਹਿਮਾਚਲੀ. ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਇੰਪਲਾਈਜ਼ ਵੈਲਫੇਅਰ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ (ਸੁਪਰਾ) ਨੂੰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਧੀਨਗੀ ਦੇ ਸੁਭਾਅ ਵਿੱਚ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ. ਵੀ.ਕੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਨਸਵਾ (ਸੁਪਰਾ) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਈ ਪੁਰਾਣੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਬਹੁਤ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਖੁੱਲੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਨੋਜ ਨਰੂਲਾ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ 39 ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦੋ ਜੱਜਾਂ ਵੱਲੋਂ ਗੰਡਾ ਰਾਮ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਨਗਰ ਨਿਗਮ ਅਤੇ ਹੋਰ 40 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਇੱਕ ਵਿਵਾਦਪੂਰਨ ਨੋਟ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਲਟ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਾ ਐਕਟ, 1951 ਦੀ ਧਾਰਾ 8 ਨੂੰ ਸੋਧਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸਿਰਫ਼ ਸੰਸਦ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

“6. ਸ਼ਿਕਾਇਤ, ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਮਜ਼ਬੂਤ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੁਨਿਆਦ ਹੈ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ 'ਤੇ ਤੈਅ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੇ ਉਲਟ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਨਿਰਦੇਸ਼, ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਿਪਟਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਇੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 245 ਅਤੇ 246 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਸਦ ਅਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਯਤ ਹੈ। ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਭੰਡਾਰ ਵਜੋਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦਾ ਸਿਧਾਂਤ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਵੈਧਤਾ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜ ਸੌਂਪਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਧਾਰਾ 226 (ਜਾਂ ਧਾਰਾ 32 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਚੁਣੌਤੀ

ਲਿਆਂਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨਕ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ ਜਾਂ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਿਵਸਥਾ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਪਰ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਬੁਨਿਆਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜ ਨੂੰ ਘੇਰ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀ ਜੋ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਉਪਬੰਧ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਸੋਧਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਵਿਧਾਨਕ ਨੀਤੀ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਨੇ ਇਸ ਸਧਾਰਨ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਬਣਾਇਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਲਈ - ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਿਮਾਚਲ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕੀਤਾ ਸੀ - ਰਾਜ ਦੀ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਬਾਂਹ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਇੱਕ ਸਾਧਾਰਨ ਹੜੱਪਣ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨ ਲਈ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਨੂੰ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਧਾਰਾ 226 ਅਧੀਨ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਉੱਤੇ ਲਗਾਈਆਂ ਗਈਆਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਪ੍ਰਤੀ ਸਮੂਹਿਕ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਚੁਣੇ ਹੋਏ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਤੋਂ ਬਣੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਵਾਲੀ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਅਜਿਹਾ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਮਾਜ ਨੂੰ ਦਰਪੇਸ਼ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਅਤੇ ਚਿੰਤਾ ਦੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਹੱਲ ਕਰਨ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸਮਝਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਧਾਨਿਕ ਮੁਹਾਰਤ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨਕ ਨੀਤੀ ਉੱਤੇ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਬੈਠਦੀਆਂ। ਇਹ ਸਥਿਤੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਟਲ ਹੈ. ਕਿਉਂਕਿ ਹਾਈਕੋਰਟ ਇਸ ਨੂੰ ਨੋਟਿਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਵਾਂਗੇ ਜੋ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਉਦਾਹਰਣ ਤੋਂ ਉੱਭਰਦੇ ਹਨ।

7. ਮੱਲਿਕਾਰਜੁਨ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਏ.ਪੀ. ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਵੀ.ਕੇ. ਸੂਦ ਬਨਾਮ ਵਿਭਾਗ ਸਿਵਲ ਏਵੀਏਸ਼ਨ ਦੀ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

8. ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਐਚ.ਪੀ. v. ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਦੇ ਮਾਤਾ-ਪਿਤਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਥਾ ਨੂੰ ਨਕਾਰਿਆ: (SCC p. 174, ਪੈਰਾ 4)

"4. ... ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਰੈਗਿੰਗ ਦੀ ਬੁਰਾਈ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇੱਕ ਅਸਿੱਧੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਤੋਂ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਸੀ ...।"

ਆਸਿਫ਼ ਹਮੀਦ ਬਨਾਮ ਜੰਮੂ-ਕਸ਼ਮੀਰ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵੀ ਇਸੇ ਸਿਧਾਂਤ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ: (ਐਸਸੀਸੀ ਪੀ. 374, ਪੈਰਾ 19)

"19. ... ਸੰਵਿਧਾਨ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਨੀਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਜਾਂ ਸਲਾਹ ਦੇਣ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਬਾਰੇ ਉਪਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਜਾਂ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ...।"

ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ ਬਨਾਮ ਐਸ.ਐਸ.ਐਨ. ਜਮਹੂਰੀ ਸੁਧਾਰਾਂ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ: (ਐਸਸੀਸੀ ਪੀ. 309, ਪੈਰਾ 19)

"19. ... ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਐਕਟ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨਕ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸੋਧਣ ਲਈ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਸੰਭਵ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਐਕਟ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕਰਨਾ ਸੰਸਦ ਦਾ ਕੰਮ ਹੈ।"
12. ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਰਾਜ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ; ਬਾਕੀ ਦੋ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਹਨ। ਤਿੰਨ ਸ਼ਾਖਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਇੱਕ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਨੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਤੇ ਗਿਣਿਆ ਹੈ। ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਕੰਮ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ

ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਫੈਸਲੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਹਨ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਕੋਈ ਨੀਤੀ ਜਾਂ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦੀਆਂ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਨੀਤੀਆਂ ਘੜਨ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਅਤੇ ਇਸਦੇ ਰਾਹੀਂ ਲੋਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਗਲਤ ਨੀਤੀ ਅਪਣਾਉਣ ਦਾ ਖਤਰਾ ਲੋਕਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਜਮਹੂਰੀ ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਹ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਅਤੇ ਤਰਕ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੀਤੀ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਲਈ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੂੰ ਇਸ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਜਾਂ ਕਾਰਜ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੀ ਯਾਦ ਦਿਵਾਉਣਾ ਅਕਲਮੰਦੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਅਤੇ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਪਵਾਦ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਸਮਝਦਾਰੀ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ।

31. ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਹੋਰ ਵੀ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਾਡੇ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ, (ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਰੰਜਨ ਗੋਗੋਈ, ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ) ਦੁਆਰਾ ਸਾਂਝੇ ਕਾਰਨ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ: ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰਡ ਸੋਸਾਇਟੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਯੂਨੀਅਨ 41 ਹੇਠ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ:

“18. ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਸੋਧਾਂ ਰਾਹੀਂ ਤਬਦੀਲੀਆਂ ਕਰਨ ਦੀ ਸੰਸਦੀ ਸਿਆਣਪ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਨਿਵੇਕਲੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਰਾਏ ਪ੍ਰਗਟ ਕਰਨਾ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਸੂਬਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿਚ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ. ਸੋਧ ਬਿੱਲ ਦੀ ਰੂਪ ਰੇਖਾ; ਸੰਸਦੀ ਸਥਾਈ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ; ਉਕਤ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਇਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ; ਤਿਆਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਹੋਰ ਕਦਮ ਚੁੱਕਣੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਸਮਾਂ-ਸੀਮਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਵਿਧਾਨਕ ਕਾਰਜ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦਖਲ ਜਾਂ ਦਖਲ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵੱਖ ਕਰਨ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਿਧਾਂਤ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਜਪਾਲਿਕਾ, ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਹੱਦਬੰਦੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਾਏਗੀ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਸੋਧ ਦੀ ਵਰਤੋਂ, ਜੋ ਵਰਤਮਾਨ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦਖਲ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ

ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਮੋੜ 'ਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਅਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ, ਬੁਨਿਆਦੀ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦੇਵੇਗੀ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿਚ ਵਿਧਾਨਪਾਲਿਕਾ ਸਰਵਉੱਚ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲੰਬਿਤ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਕੰਮ ਕਰਨ ਯੋਗ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨਾ ਵੀ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਉਲੀਕੇ ਗਏ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਿਕਟਵਰਤੀ ਲੋੜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਜਮਹੂਰੀ ਦੇਸ਼ ਦੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ 'ਤੇ ਇਸ ਦੇ ਲਾਹੇਵੰਦ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਧਾਰਨਾ ਭਾਵੇਂ ਕਿੰਨੀ ਵੀ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਵੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦੇਵੇਗੀ। ਨਿਆਂਇਕ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਜਿਹੀ ਪਹੁੰਚ ਤੋਂ ਸਾਵਧਾਨ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। "

32. ਜਦੋਂ ਮਾਮਲਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਬੇਨਤੀ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਭੂਮਿਕਾ ਨਾਲ ਟਕਰਾਅ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਰੇਜੀਨਾ (ਕੰਟਰੀਸਾਈਡ ਅਲਾਇੰਸ) ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ ਅਤੇ ਹੋਰ 42 ਵਿੱਚ ਲਾਰਡ ਬਿੰਘਮ ਦੇ ਨਿਰੀਖਣ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇ ਸਕਦੇ ਹਾਂ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇੱਕ ਵੱਖਰੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ:
"...ਜਮਹੂਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਵਿਗਾੜਨ ਲਈ ਜਵਾਬਦੇਹ ਹੈ ਜੇਕਰ, ਨੈਤਿਕ ਅਤੇ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ, ਐਕਟ ਦੇ ਵਿਰੋਧੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਰਾਹੀਂ ਉਹ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਦੇ ਹਨ ਜੋ ਉਹ ਸੰਸਦ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕੇ।"

33. ਮੌਜੂਦਾ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮਿਸਟਰ ਕੋਲਿਨ ਗੋਨਸਾਲਵੇਸ, ਸਿੱਖਿਅਤ ਐਮੀਕਸ ਕਿਊਰੀ, ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਨਹੀਂ ਸੋਚਦੇ ਕਿ ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼

ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀ ਜੋ ਸਾਡੇ ਕੋਲ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, 'ਕਾਨੂੰਨ' ਨਹੀਂ ਹੈ।

34. ਸ੍ਰੀ ਕੇ.ਕੇ. ਵੇਣੂਗੋਪਾਲ, ਵਿਦਵਾਨ ਅਟਾਰਨੀ ਜਨਰਲ, ਨੇ ਆਪਣੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਤਾਕੀਦ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 253 ਜੋ ਕਿ ਅੰਤਰਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਪੂਰੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਧਿਆਏ XI ਦੇ ਉਪਰੋਕਤ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਕੋਈ ਵੀ ਸੰਧੀ, ਸਮਝੌਤਾ ਜਾਂ ਸੰਮੇਲਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 245 ਅਤੇ 246 ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਸੰਸਦ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸੰਧੀ ਜਾਂ ਸੰਮੇਲਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸਰਵਉੱਚ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਿਧਾਨਕ ਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਵੀ ਘੇਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 73 ਅਧੀਨ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਕਾਰਵਾਈ ਰਾਜ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 253 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 'ਪੁਲਿਸ' ਅਤੇ 'ਜੇਲ੍ਹਾਂ' ਰਾਜ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਹਨ। ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 253 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਿਰਫ਼ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਅਤੇ ਅਣਡਿੱਠ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਜਾਂ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਨਵੇਂ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ। ਮਾਨਤਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ, ਇੱਕ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰਾਂ/ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਘ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਦੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। ਭਾਰਤ ਦੀ ਯੂਨੀਅਨ ਨੇ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 20 'ਤੇ ਰਾਖਵਾਂਕਰਨ ਹੈ। ਸੰਧੀਆਂ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ 'ਤੇ ਵਿਏਨਾ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ, 1969 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਭਾਰਤ ਕੋਈ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਨਾਲ ਸਮਝੌਤਾ/ਸਮਝੌਤੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਵਿਦੇਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਸਟੈਂਡਰਡ ਓਪਰੇਟਿੰਗ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਕਿਹੜੀਆਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਪ੍ਰਤੀਬਿੰਬਤ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਦੇਸ਼। ਸਟੈਂਡਰਡ ਓਪਰੇਟਿੰਗ ਪ੍ਰੋਸੀਜ਼ਰ, ਕਲਾਜ਼ (iv) ਸਿਰਲੇਖ ਡੀ ਦੇ ਅਧੀਨ - ਸੰਧੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀਆਂ ਰਸਮਾਂ ਜੋ ਕਿ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹਨ, ਇਹ ਦੱਸਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਕੋਈ ਸੰਧੀ ਸਿਰਫ ਇਸਦੇ ਦਸਤਖਤ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ

ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੰਧੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸੰਧੀਆਂ/ਸਮਝੌਤਿਆਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲੀਆਂ ਸਾਰੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਕੁਸ਼ਲਤਾ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀ ਕੇਵਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਘਰੇਲੂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸੋਧ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿਸ਼ੇ 'ਤੇ ਘਰੇਲੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਹੋਣ 'ਤੇ ਸਮਰੱਥ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕਿ ਸੰਧੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਇੱਕ ਰਾਜਨੀਤਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ, ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ: ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਅਜ਼ਾਦੀ ਬਚਾਓ ਅੰਦੋਲਨ ਅਤੇ ਹੋਰ 43; ਰੋਜ਼ੀਲਿਨ ਜਾਰਜ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ; ਸਾਕਸ਼ੀ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ਼ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ; ਅਤੇ ਪੀ.ਬੀ. ਸਮਾਲਟ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼ ਬਨਾਮ ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਐਂਡ ਅਦਰਜ਼।

35. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ, ਲੋੜ ਪੈਣ 'ਤੇ, ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਲਈ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਚੁੱਕਣਗੀਆਂ। ਇਹ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਲੋਕਤੰਤਰੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਜੀਵਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਆਜ਼ਾਦੀ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਤਸ਼ੱਦਦ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੁਆਰਾ ਮਨਾਹੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਆਰਟੀਕਲ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗੈਰ-ਮਨੁੱਖੀਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਹੋਵੇਗੀ। ਦਰਅਸਲ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਅੱਗੇ ਰਹੀਆਂ ਹਨ। 1982 ਵਿੱਚ, ਬੰਬਈ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਪੁਲਿਸ ਲਾਕ-ਅਪਾਂ ਵਿੱਚ ਮਹਿਲਾ ਕੈਦੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕਸਟਡੀ ਹਿੰਸਾ ਦੀ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਇੱਕ ਪੱਤਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੀ ਗਈ ਇੱਕ ਚਿੱਠੀ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਸ਼ੀਲਾ ਬਰਸੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰਾਖੀ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਮਹਿਲਾ ਕੈਦੀਆਂ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਪੁਲਿਸ ਲਾਕ-ਅਪਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਭਾਵੀ ਤਸ਼ੱਦਦ ਜਾਂ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਤੋਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ। ਜੇਲ ਵਿਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਵਿਅਕਤੀ ਮਨੁੱਖੀ ਸਨਮਾਨ ਨਾਲ ਰਹਿਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਲ ਵਿਚ ਉਸ ਦੀ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਿਤ ਵਿਧੀ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੰਤ੍ਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਵਾਜਬ, ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਅਤੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਕੇਸ-ਦਰ-ਕੇਸ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਕੇ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ ਅਤੇ

ਰਚਨਾਤਮਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਸਤਾਰ ਕਰਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਨਿਆਂਪਾਲਿਕਾ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨ ਨਹੀਂ ਬਣਾ ਰਹੀ ਬਲਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ।

36. ਨੀਲਾਬਤੀ ਬੇਹਰਾ (ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ) ਉਰਫ਼ ਲਲਿਤਾ ਬਹੇਰਾ (ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਲੀਗਲ ਏਡ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ) ਬਨਾਮ ਉੜੀਸਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ 48 ਵਿੱਚ ਇਸ ਮਨੁੱਖੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਦੱਸਣ ਲਈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ, ਕੈਦੀਆਂ ਜਾਂ ਅੰਡਰ-ਟਰਾਇਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਨੁਛੇਦ 21 ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਕੇਵਲ ਅਜਿਹੀਆਂ ਪਾਬੰਦੀਆਂ ਲਗਾਈਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜੇਲ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੀ ਇਹ ਜਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰੇ ਕਿ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਜੀਵਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਵਾਂਝਾ ਨਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਭਾਵੇਂ ਉਸਦੀ ਆਜ਼ਾਦੀ ਇਸ ਤੱਥ ਦੁਆਰਾ ਸੀਮਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਕੈਦ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸੀਮਤ ਆਜ਼ਾਦੀ ਵੀ ਕੀਮਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਰਾਜ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਹੈ ਕਿ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸਥਾਪਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਿਆ ਜਾਵੇ। ਮੱਧ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਬਨਾਮ ਸ਼ਿਆਮਸੁੰਦਰ ਤ੍ਰਿਵੇਦੀ ਅਤੇ ਹੋਰ 49 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਉਜਾਗਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਹਿਰਾਸਤੀ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਵੇਲੇ ਇੱਕ ਤੰਗ ਤਕਨੀਕੀ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਬਜਾਏ ਇੱਕ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲ ਅਤੇ ਯਥਾਰਥਵਾਦੀ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਪਣੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਬਚ ਨਾ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਜੋ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਰਾਜ ਕਾਇਮ ਰਹੇ।

37. ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਡੀ.ਕੇ. ਬਾਸੂ (ਸੁਪਰਾ) ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰਾਂ/ਨਿਗਰਾਨੀ ਤਸ਼ੱਦਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ/ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ:

“(1) ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਪੁੱਛ-ਗਿੱਛ ਨੂੰ ਸੰਭਾਲਣ ਵਾਲੇ ਪੁਲਿਸ ਕਰਮਚਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਹੀ, ਦਿਖਣਯੋਗ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਪਛਾਣ ਅਤੇ ਨਾਮ ਟੈਗ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਅਜਿਹੇ ਸਾਰੇ ਪੁਲਿਸ ਕਰਮੀਆਂ ਦੇ ਵੇਰਵੇ ਜੋ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਇੱਕ ਰਜਿਸਟਰ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

(2) ਇਹ ਕਿ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦਾ ਇੱਕ ਮੀਮੋ ਤਿਆਰ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਮੀਮੋ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਇੱਕ ਗਵਾਹ ਦੁਆਰਾ ਤਸਦੀਕ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਜਾਂ ਤਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਇਲਾਕੇ ਦੇ ਸਤਿਕਾਰਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿੱਥੋਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਇਸ 'ਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਜਵਾਬੀ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦਾ ਸਮਾਂ ਅਤੇ ਮਿਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ।

(3) ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜਾਂ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕੇਂਦਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਤਾਲਾਬੰਦੀ ਵਿੱਚ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਉਹ ਇੱਕ ਦੋਸਤ ਜਾਂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸਨੂੰ ਉਸਦਾ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਭਲਾਈ ਨੂੰ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਿੰਨੀ ਜਲਦੀ ਸੰਭਵ ਹੋ ਸਕੇ, ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਖਾਸ ਜਗ੍ਹਾ 'ਤੇ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਮੈਮੋ ਦਾ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਗਵਾਹ ਖੁਦ ਅਜਿਹਾ ਦੋਸਤ ਜਾਂ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ।

(4) ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦਾ ਸਮਾਂ, ਸਥਾਨ ਅਤੇ ਹਿਰਾਸਤ ਦਾ ਸਥਾਨ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਅਗਲਾ ਦੋਸਤ ਜਾਂ ਰਿਸ਼ਤੇਦਾਰ ਜ਼ਿਲੇ ਜਾਂ ਕਸਬੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜ਼ਿਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਹਾਇਤਾ ਸੰਸਥਾ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ

ਰਾਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 8 ਤੋਂ 12 ਘੰਟਿਆਂ ਦੀ ਮਿਆਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਟੈਲੀਗ੍ਰਾਫੀ ਦੁਆਰਾ ਸਬੰਧਤ ਖੇਤਰ.

(5) ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਅਧਿਕਾਰ ਤੋਂ ਜਾਣੂ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਉਸਨੂੰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਜ਼ਰਬੰਦ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਉਸਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਜਾਂ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਬਾਰੇ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

(6) ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਨਜ਼ਰਬੰਦੀ ਦੇ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਡਾਇਰੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਇੰਦਰਾਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਅਗਲੇ ਦੋਸਤ ਦਾ ਨਾਮ ਅਤੇ ਪੁਲਿਸ ਦੇ ਨਾਮ ਅਤੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

(7) ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ, ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬੇਨਤੀ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਸਮੇਂ ਵੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਵੱਡੀਆਂ ਅਤੇ ਮਾਮੂਲੀ ਸੱਟਾਂ, ਜੇਕਰ ਉਸ ਦੇ ਸਰੀਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਮੌਜੂਦ ਹੈ, ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। "ਇੰਸਪੈਕਸ਼ਨ ਮੀਮੋ" 'ਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਪੁਲਿਸ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਪੀ ਦੋਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹਸਤਾਖਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

(8) ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਹਿਰਾਸਤ ਦੌਰਾਨ ਹਰ 48 ਘੰਟਿਆਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਸਿੱਖਿਅਤ ਡਾਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਸਬੰਧਤ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਤ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਡਾਕਟਰਾਂ ਦੇ ਪੈਨਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਡਾਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਡਾਕਟਰੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਸਿਹਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੀਆਂ ਤਹਿਸੀਲਾਂ ਅਤੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਿਆਂ ਲਈ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਪੈਨਲ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

(9) ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਮੈਮੋ ਸਮੇਤ ਸਾਰੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀਆਂ ਕਾਪੀਆਂ, ਇਲਾਕਾ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਉਸਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਲਈ ਭੇਜੀਆਂ ਜਾਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ।

(10) ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਆਪਣੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਾਰੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੌਰਾਨ ਨਹੀਂ।

(11) ਸਾਰੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅਤੇ ਰਾਜ ਹੈੱਡਕੁਆਰਟਰਾਂ 'ਤੇ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਕੰਟਰੋਲ ਰੂਮ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਦੇ ਸਥਾਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣਕਾਰੀ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ 12 ਘੰਟਿਆਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਪੁਲਿਸ ਕੰਟਰੋਲ ਰੂਮ ਇਸ ਨੂੰ ਇਕ ਸੁਚੱਜੇ ਨੋਟਿਸ ਬੋਰਡ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
38. ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਆਈਪੀਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 330 ਅਤੇ 331 ਵਿੱਚ ਵੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ 'ਸਵੈ-ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਇਕਬਾਲੀਆ ਬਿਆਨ ਲੈਣ ਜਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਮਜ਼ਬੂਰ ਕਰਨ ਲਈ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ' ਅਤੇ 'ਇੱਛਾ ਨਾਲ ਕਬੂਲਨਾਮੇ ਲਈ ਜ਼ਬਰਦਸਤੀ ਗੰਭੀਰ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਜਾਂ ਮੁੜ ਬਹਾਲੀ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਜਾਇਦਾਦ' ਕ੍ਰਮਵਾਰ.

39. ਉਪਰੋਕਤ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਆਂ-ਸ਼ਾਸ਼ਤਰ ਜਨਤਕ ਸੇਵਕਾਂ ਦੇ ਅਸ਼ਲੀਲ ਕੰਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹੋਏ ਨੁਕਸਾਨ ਲਈ ਨਿੱਜੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਉਪਾਅ ਵਜੋਂ ਜੀਵਨ ਅਤੇ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਦੇ ਬੁਨਿਆਦੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਗੈਰ-ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਵਾਂਝੇ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਵਿਚ ਡੀ.ਕੇ. ਬਾਸੂ (ਸੁਪਰਾ) ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਅਵਾਰਡ ਲਈ ਜਨਤਕ ਕਾਨੂੰਨ ਉਪਾਅ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਅਧੀਨ ਗਾਰੰਟੀਸ਼ੁਦਾ ਅਯੋਗ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਜਨਤਕ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਜਨਤਕ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸਭਿਅਕ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਸਗੋਂ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਵੀ ਹੈ ਕਿ ਨਾਗਰਿਕ ਇਸ ਅਧੀਨ ਰਹਿੰਦੇ ਹਨ। ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਜਿੱਥੇ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਹਿੱਤਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ

ਗਰਾਂਟ ਲਈ, ਇਸ ਲਈ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 32 ਜਾਂ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਉਦੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 21 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੌਲਿਕ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਨਾਗਰਿਕ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ ਦੀ ਸਖਤ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਪ੍ਰਭੂਸੱਤਾ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਉਪਲਬਧ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਐਸ. ਨੰਬੀ ਨਰਾਇਣਨ ਬਨਾਮ ਸਿਬੀ ਮੈਥਿਊਜ਼ ਅਤੇ ਹੋਰ 50 ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਨੰਬਰੀ ਨਰਾਇਣਨ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਪਰਾਧਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਪਰ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਕਹਾਣੀ ਇੱਕ ਧੋਖਾ ਸੀ, ਰੁਪਏ ਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ। ਉਸ ਨਾਲ ਹੋਈ ਚਿੰਤਾ ਅਤੇ ਬਦਸਲੂਕੀ ਲਈ 50 ਲੱਖ ਦਾ ਇਨਾਮ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

40. ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਦੇਖਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਡੀ.ਕੇ. ਵਿੱਚ ਉਪਰੋਕਤ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ. ਬਾਸੂ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਪ੍ਰਿਥੀਪਾਲ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ 51 ਅਤੇ ਐਸ. ਨੰਬੀ ਨਰਾਇਣਨ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ, ਇਹ ਅਦਾਲਤ, ਇੱਕ ਢੁਕਵੇਂ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਮੈਟ੍ਰਿਕਸ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ, ਡੀ.ਕੇ. ਵਿੱਚ ਜਾਰੀ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਨ, ਜੋੜਨ ਅਤੇ ਸੁਧਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਉਚਿਤ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼/ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬਾਸੂ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਹੋਰ ਮਾਮਲੇ ਜਦੋਂ ਪੈਰਾ 27 ਸੁਪਰਾ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਉਹ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਬੇਨਤੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਯਾਨੀ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਰਾਸ਼ਟਰ ਕਨਵੈਨਸ਼ਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਢੁਕਵਾਂ ਸਟੈਂਡਅਲੋਨ ਵਿਆਪਕ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਰਦੇਸ਼, ਜੇਕਰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਹ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਰੱਦ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

41. ਬਿਨੈਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪ੍ਰਾਰਥਨਾ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਅਸੀਂ ਉਪਰੋਕਤ ਚਰਚਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਾਂਗੇ ਕਿ ਇਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਥਿਤ ਹਿਰਾਸਤੀ ਤਸ਼ੱਦਦ ਦੇ

ਵਿਅਕਤੀਗਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਆਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗਾ। ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ

ਦੇਵਿਕਾ ਗੁਜਰਾਲ

ਐਮ.ਏ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Tarun Mehra

Advocate